

vergadering **C50**
zittingsjaar 2021-2022

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Binnenlands Bestuur, Gelijke Kansen en
Inburgering

van 26 oktober 2021

(Een aantal sprekers namen mogelijk deel via videoconferentie.)

**Vlaams
Parlement**

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Chris Janssens aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de Sultan Ahmetmoskee in Heusden-Zolder – 281 (2021-2022)	3
VRAAG OM UITLEG van Chris Janssens aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de regiovorming in Limburg – 356 (2021-2022)	7
VRAAG OM UITLEG van Katrien Partyka aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het Plan Samenleven – 417 (2021-2022)	
VRAAG OM UITLEG van Chris Janssens aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het nieuwe Plan Samenleven van de Vlaamse Regering – 453 (2021-2022)	
VRAAG OM UITLEG van An Moerenhout aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het door de minister aangekondigde Plan Samenleven – 454 (2021-2022)	
VRAAG OM UITLEG van Tom Ongena aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het door de Vlaamse Regering voorgestelde Plan Samenleven – 473 (2021-2022)	14

VRAAG OM UITLEG van Chris Janssens aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de Sultan Ahmetmoskee in Heusden-Zolder – 281 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): De vraag sluit aan bij de gedachtewisseling die we daarnet hadden over het CIRRA-rapport (Centre of expertise for intellectual reformation, research and advice) en ook bij de eerdere bespreking in de plenaire vergadering begin deze maand naar aanleiding van mijn actuele vraag over het uitgelekte rapport van de Staatsveiligheid over de extremistische banden van de voorzitter van de Moslimexecutieve, die tegelijkertijd ook voorzitter is van de Sultan Ahmetmoskee waaraan hij verbonden is. Uit een rapport van de Staatsveiligheid blijkt immers dat de erkende en gesubsidieerde Sultan Ahmetmoskee in Heusden-Zolder samenwerkt met een extremistische organisatie, het Islamitisch Informatiecentrum. Volgens de Staatsveiligheid is dat centrum een verspreider van extremisme onder jongeren in Heusden-Zolder en in de brede regio. Het is niet de eerste keer dat die moskee op een negatieve manier de aandacht trok. Vorig jaar werd ze ook al in gebreke gesteld omdat ze administratieve verplichtingen niet naleefde.

Minister, u gaf in de plenaire vergadering aan dat u het informatierapport van de Staatsveiligheid en de samenwerking van de Sultan Ahmetmoskee met een extremistische organisatie uiteraard heel ernstig nam. U zou daarover overleg plegen met het kabinet van de minister van Justitie. U had contact met de Staatsveiligheid, met de nieuwe directeur van de Vlaamse informatie- en screeningsdienst en met de burgemeester van Heusden-Zolder. U zei ook nog dat u daar zou tegen optreden, zoals er nog al opgetreden is tegen een aantal geloofsgemeenschappen. U zou overleggen met de minister van Justitie en de Staatsveiligheid en eerstdaags, in de loop van de komende dagen, daarover een positie innemen.

Welke acties hebt u al ondernomen of wenst u te ondernemen met betrekking tot deze moskee en/of de voorzitter in kwestie? Binnen welke termijn wilt u een beslissing nemen over de eventuele opstart van de procedure tot intrekking van de erkenning of eventuele andere sancties? Wat adviseerden en/of welke positie werd over deze kwestie ingenomen door instanties waarmee u contact had, namelijk de federale minister van Justitie, de nieuwe directeur van de Vlaamse Informatie- en screeningsdienst en de lokale burgemeester?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: De Staatsveiligheid en ikzelf als bevoegd minister zijn niet opgezet met het feit dat bepaalde delen van een vertrouwelijk rapport in de openbaarheid zijn gekomen. Dat is niet naar u gericht, maar ik deel dat in het algemeen mee. De nodige nuance en context die eigen is aan geclassificeerde informatie, kan uiteraard niet publiekelijk worden meegegeven. Rapporten die vertrouwelijk door de Staatsveiligheid worden gemaakt, bevatten nog andere elementen die niet onthuld kunnen worden. Dat legt een hypotheek op een goede werking.

Ik kan wel meegeven dat de Staatsveiligheid in haar rapport geen advies heeft gegeven aan de Vlaamse overheid om het bestaande positieve veiligheidsadvies van de moskee te wijzigen. Dat is een belangrijk onderdeel van het rapport. De Staatsveiligheid heeft het positieve veiligheidsadvies ten aanzien van die moskee

niet veranderd. Alhoewel de Staatsveiligheid in haar rapport niet adviseerde om de erkenning in te trekken, neem ik de elementen van het rapport heel ernstig, ook diegene die publiek zijn geworden. Vooraleer een beslissing te nemen, moet ik als bevoegd minister eerst alle relevante informatie laten inwinnen en onderzoeken. Dat is de fase waarin ik nu zit.

Welke stappen heb ik ondernomen? Mijn kabinet en de directeur van de Vlaamse Informatie- en screeningsdienst zijn afgelopen weken in nauw overleg geweest het kabinet van de minister van Justitie en de Staatsveiligheid over de betrokken moskee. Ik sluit niet uit dat de Staatsveiligheid een verder onderzoek verricht als ze dat nuttig acht.

Vorige week maandag, op 18 oktober, is er op mijn kabinet een vertrouwelijk overleg geweest met de burgemeester van Heusden-Zolder, de heer Mario Borremans, en zijn korpschef in aanwezigheid van de Staatsveiligheid, de Vlaamse Informatie- en screeningsdienst en het kabinet van de minister van Justitie. Ik vind het belangrijk om in deze zaak de burgemeester en zijn korpschef, die bevoegd zijn voor de openbare veiligheid in hun gemeente, nauw te betrekken om samen te bekijken welke stappen kunnen worden genomen.

Ik heb van de burgemeester begrepen dat de betrokken moskee zich positief inschakelt in de lokale gemeenschap en een goede samenwerking heeft met de gemeentelijke overheid, maar in het licht van het rapport van de Staatsveiligheid werden met de burgemeester de volgende afspraken gemaakt. Hij zal als voorzitter van de lokale integrale veiligheidscel inzake radicalisme, extremisme en terrorisme (LIVC-R) het dossier van de moskee op dit lokale orgaan bespreken met alle lokale partners om via deze weg bijkomende informatie in te winnen. Hij zal de moskeevoorzitter en de eerste imam, die erkend is door de FOD Justitie, bij zich ontbieden om hen te horen over de problematiek die in het rapport van de Staatsveiligheid wordt geschetst over de moskee. Tijdens dit gesprek zullen ook de korpschef, de Staatsveiligheid en een inspecteur van de Vlaamse Informatie- en screeningsdienst aanwezig zijn.

Vorige week vrijdag is ook de Local Task Force (LTF) van Limburg, prioritair bijeenkomen om het dossier van de betrokken moskee te bespreken. Op deze LTF zijn vertegenwoordigers aanwezig van de lokale en federale politie, inlichtingendiensten en het Coördinatieorgaan voor de dreigingsanalyse (OCAD). Op de LTF heeft de Staatsveiligheid aan de veiligheidspartners binnen de LTF specifieke duiding gegeven over het rapport over de Sultan Ahmetmoskee.

Voor ik verdere stappen neem, wil ik dus eerst over alle nuttige informatie beschikken vanuit veiligheids-, bestuurlijk en samenlevingsperspectief over de betrokken moskee die mij in de komende weken zal worden aangeleverd door de Staatsveiligheid, de burgemeester, de LIVC en de LTF van Limburg.

Mijn voorkeur zou zijn om een procedure te starten op basis van het nieuwe erkenningsdecreet dat vorige week woensdag in de Vlaams Parlement werd aangenomen en vorige week vrijdag werd bekrachtigd door de Vlaamse Regering. Het decreet zal vervolgens spoedig gepubliceerd worden in het Staatsblad en dan effectief in werking treden. Het nieuwe decreet biedt met de bevoegdheden van de Vlaamse Informatie- en screeningsdienst meer slagkracht en ook meer mogelijkheden op het vlak van een snelle sanctionering.

Belangrijk is dat, voor ik een beslissing neem over de erkende moskee, ik eerst over alle informatie beschik die momenteel bij de verschillende instanties wordt ingewonnen. Aangezien we nog in de fase van een administratief vooronderzoek zitten waarbij vooral informatie wordt ingewonnen, moet dit in alle sereniteit en onafhankelijkheid gebeuren en met respect voor de rechten van verdediging in het geval dat na het vooronderzoek een sanctieprocedure zou worden opgestart.

Tot daar staan we in dit dossier.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, ik dank u voor de toelichting. Het is ook voor parlementsleden vervelend werken met rapporten van de Staatsveiligheid die ook wij helaas niet kunnen inzien, behalve wanneer we ze via de parlementsvoorzitter onder vertrouwelijkheidsclausule kunnen inkijken. Maar dan nog mogen wij er niet uit citeren of er politieke debatten mee opstarten. Dat is dus altijd een lastig evenwicht zoeken.

In elk geval denk ik dat we ons allemaal, vanuit datgene wat intussen wel is gelect, toch zorgen moeten maken, zeker wanneer we dat koppelen aan de figuur van de voorzitter van die moskee, de heer Üstün, die nu samen met de Moslimexecutieve eens te meer in opspraak komt en die zelf zegt dat de overheid die subsidies die ze voor de Moslimexecutieve krijgen, een half miljoen euro per jaar, mag houden omdat hij die politieke bemoeienissen beu is. Hij geeft daar min of meer mee aan dat, wat hem betreft, de werking van de moskee een beetje ondergronds kan gaan in Vlaanderen. Hij spot in mijn ogen met die overheid die hem nochtans veel heeft gefinancierd de voorbije jaren en hij lijkt daarmee ook de integratie eens te meer tegen te werken.

De Staatsveiligheid bekijkt het natuurlijk vanuit een veiligheidsperspectief, maar er zijn ook wel de erkenningsvoorwaarden en u, minister, moet erover waken dat die worden nageleefd. Wanneer er banden zijn met een extremistische organisatie, dan hoop ik dat we het er allemaal over eens zijn dat die erkenningsvoorwaarden niet worden nageleefd en dat er niet te veel vooronderzoek moet gebeuren, maar dat op basis van het rapport van de Staatsveiligheid de effectieve procedure tot intrekking van de erkenning van die moskee moet gebeuren. Want ook die moskee kreeg het voorbije decennium bijna 350.000 euro subsidies en blijkt nu, in de persoon van de voorzitter, de heer Üstün, en als moskee als dusdanig, in extremistisch vaarwater verzeild en dus helemaal op het verkeerde spoor te zijn geraakt.

Minister, ik vraag u om uw vooronderzoek niet te lang te rekken en de enige beslissing te nemen die u in mijn ogen kunt nemen op basis van het rapport van de Staatsveiligheid, en dat is overgaan tot de procedure tot intrekking van de erkenning.

De voorzitter: Mevrouw Sminate heeft het woord.

Nadia Sminate (N-VA): Minister, ik dank u voor het antwoord. Vorige week heb ik tijdens de plenaire vergadering al verklaard dat u van mijn fractie alvast alle steun krijgt om, als er aanwijzingen zijn, tot een eventuele procedure over te gaan. Uit alles wat ik tot nu toe over dit dossier heb gehoord, leid ik af dat er wel degelijk aanwijzingen zijn.

Mijnheer Janssens, ik blijf het er een beetje moeilijk mee hebben dat u vraagt om maatregelen te nemen tegen een moskee die zich niet aan de regels houdt, maar dat uw partij er tegelijkertijd voor heeft gezorgd dat de goedkeuring is vertraagd van het decreet dat ons in staat stelt die maatregelen te nemen. Ik vind dat een beetje ambigu, maar ik ben blij dat u erkent dat we op die eventuele stopzetting van een erkenning moeten inzetten. Tijdens de plenaire vergadering heeft de heer Dewinter het omgekeerde beweerd. Volgens hem had de stopzetting van een erkenning geen enkele waarde en moesten we ons daarmee niet bezighouden, omdat het enkel gaat om het veiligheidsaspect, dat helaas niet in Vlaamse handen is. Ik merk dat er op een week tijd toch al enige progressie in jullie standpunten zit, waarvoor onze dank.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mijnheer Janssens, mevrouw Sminate, u weet dat mijn voorkeur erin bestaat op basis van het nieuw decreet te handelen. Ik heb erop aangedrongen het ontwerp van decreet snel te behandelen. Ik wil het Vlaams Parlement daarvoor bedanken. Zodra het is gepubliceerd, zal ik op basis van het nieuwe decreet initiatieven nemen. Ik voer nu een vooronderzoek uit, dat in de loop van de komende dagen zal worden gepubliceerd. Binnen dat kader wil ik ageren ten overstaan van toekomstige problemen die komen opdagen of van het actueel probleem dat zich nu in deze moskee stelt. Ik win hierover alle informatie in en het moet duidelijk zijn dat ik dit zeker niet op de lange baan wil schuiven. *(Een probleem met het geluid wordt vastgesteld. Opmerkingen.)*

Ik hervat en wil opnieuw de twee vorige sprekers bedanken. Ik wijs erop dat ik mijn actieplan graag uitvoer op basis van het nieuw decreet, dat binnen een tweetal weken van kracht zal zijn. We voeren nu een administratief vooronderzoek uit. Mijn actie moet passen in het decreet, want dat decreet biedt ons mee mogelijkheden. Ik heb er bijzonder op aangedrongen het ontwerp van decreet zo snel mogelijk goed te keuren. Ik dank het Vlaams Parlement hiervoor. Ik dank ook de Vlaamse Regering, die dit snel heeft geconfirmeerd. Ik weet dat de diensten hard aan de vertaling en de publicatie werken. Het is alleszins de bedoeling binnen dat kader op te treden.

Mijnheer Janssens, het onderscheid is ook belangrijk. Aangezien we in een rechtstaat werken, wil ik dat gescheiden houden. Ik moet me richten op de problematiek die zich in de moskee voordoet. Daarnaast hebt u terecht de problematiek van het Executief van de Moslims van België (EMB) aangehaald. Dat zit in de eerste plaats bij de federale overheid, maar er is een permanent overleg met de minister van Justitie om na te gaan wat moet gebeuren. Een interministeriële conferentie is gepland. Ik heb niet de bevoegdheid om tegen het EMB op te treden, maar ik zit op één lijn met de minister van Justitie om de problemen aan te pakken.

Een van de zaken die ik absoluut wil, is dat er in het toekomstig orgaan, wat dat ook moge zijn, een Vlaamse kamer komt, zodat we veel meer kunnen praten over het gedeelte dat op Vlaanderen betrekking heeft. Op termijn moet de logica van onze staatshervorming ons ertoe brengen dat we dit gefederaliseerd krijgen, zeker voor de bevoegdheden die rechtstreeks betrekking hebben op Vlaanderen.

Dat is een andere discussie, en ik wil de twee niet door elkaar halen. U hebt een vraag om uitleg over de moskee gesteld. Ik wil op basis van het nieuwe decreet handelen. Ik hoop dat zo snel mogelijk te kunnen doen en ik zal dat zeker niet op de lange baan schuiven.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Ik wil vooreerst nog eens beklemtonen dat het nieuwe decreet helemaal niet in werking moet treden om tegen deze moskee te kunnen optreden. De erkenningsvoorwaarden bestaan sinds 2009. Indien de Staatsveiligheid op basis daarvan concludeert dat de moskee zich in extremistisch vaarwater bevindt, is dat een overtreding van de voorwaarden en kan op basis van de oude reglementering worden ingegrepen.

Mevrouw Sminate, u hebt blijkbaar nog altijd niet begrepen wat de heer Dewinter vorige week tijdens de plenaire vergadering heeft gezegd. Ik kan begrijpen dat u die plenaire vergadering liever zou vergeten, want u hebt toen van de heer Dewinter een stevige klets rond de oren gekregen. Te uwen behoeve herhaal ik dat de heer Dewinter duidelijk heeft gesteld dat de intrekking van de erkenning voor de Vlaamse Regering, waar de N-VA helaas deel van uitmaakt, een eindpunt is,

maar voor het Vlaams Belang een beginpunt. Als een moskee met extremisme te maken heeft en een voor de Vlaamse samenleving een veiligheidsprobleem vormt, moet niet enkel de erkenning worden ingetrokken en de financiering worden stopgezet. Dat moet door de provinciale besturen gebeuren, helaas telkens ook met goedkeuring door diezelfde N-VA. De heer Dewinter heeft gezegd dat die moskeeën moeten worden gesloten. Volgens mij was dat heel helder, maar het is wat de N-VA met de bevoegde minister de voorbije legislatuur helaas heeft nagelaten.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Chris Janssens aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de regiovorming in Limburg – 356 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Voorzitter, dit is eens te meer een opvolgingsvraag, want ik heb eerder dit jaar, op 28 april 2021 en op 22 juni 2021, telkens geïnformeerd naar de stand van zaken met betrekking tot de regiovorming die, als ik me niet vergis, momenteel slechts in vier van de vijf provincies rond is. In juni 2021 wachtten we al acht weken op een beslissing van de Vlaamse Regering. Voor zover ik weet, is er nu, vier maanden later, nog niets veranderd.

Minister, in uw vorig antwoord hebt u verklaard dat een mediastilstand geen stilstand in het dossier hoeft te impliceren. Een beslissing blijft nu echter wel erg lang uit. U hebt eerder dit jaar verklaard dat in de loop van de komende weken of in elk geval op relatief korte termijn ook voor Limburg duidelijkheid zou komen. Volgens mijn informatie is daarvan tot nu toe niets in huis gekomen.

U weet wat het standpunt van het Vlaams Belang is. We worden daarin bijgetreden door heel wat burgemeesters, namelijk 36 van de 42 burgemeesters, en door een breed middenveld dat vindt dat de structuren op Limburgs niveau goed werken en dat dit in de toekomst ook zo moet blijven. Wat mij betreft, bestaat de enige manier om dit te verzekeren erin Limburg nog steeds als een regio te behouden. Daarover bestaat zowel binnen onze provinciegrenzen als bij een aantal partijen in het Vlaams Parlement grote eensgezindheid.

Aangezien we nu al enige maanden op een beslissing wachten, zou ik u willen vragen of u sinds mijn laatste vraag om uitleg hierover nog overleg met de Limburgse burgemeesters, de Limburgse gouverneur of andere betrokkenen hebt gehad. Zo ja, wat was de conclusie? Zo neen, zult u hiertoe nog een initiatief nemen?

Werd het dossier nog geagendeerd of besproken worden op de ministerraad van de Vlaamse Regering? Want daar moet het uiteraard beslist worden. Zo ja, wanneer en wat was de conclusie? Zo niet, wanneer plant u dat te doen?

Welke eventuele andere initiatieven hebt u in dit dossier nog genomen?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mijnheer Janssens, het is inderdaad een opvolgvraag van u. U hebt mij daar op 28 april en 22 juni in deze commissie ook vragen over gesteld, en ik heb daar ook alle begrip voor. Want op dit moment is de regioafbakening

voltooid in vier van de vijf provincies, maar is de knoop nog niet ontward of doorgehakt in Limburg. Er is nog geen finale beslissing. Ik hoop dat we dat de volgende weken en maanden kunnen rondkrijgen, hoe sneller, hoe liever. Het is een complexe politieke knoop die moeten worden doorgehakt. Ik denk dat ondertussen iedereen begrijpt dat dat geen eenvoudige oefening is.

Dat remt me nochtans niet af in het verdere traject. Inmiddels heb ik de voorbereidingen opgestart voor een nieuwe wijziging van het decreet over het lokaal bestuur. Via dat decreet zullen we onder meer de indeling in referentieregio's en de leidende principes van de regiovorming verankeren wat de intergemeentelijke samenwerking betreft. Die krijgen dus een decretale basis.

Welke initiatieven heb ik genomen en zal ik nog nemen? U weet dat de doelstelling van de regiovorming driedelig is: de bestuurskracht van de lokale besturen versterken; meer transparantie en meer democratische inspraak; werken aan minder structuren en minder mandaten.

Zoals ik de vorige keer al aangaf, is het afbakeningsproces voltooid in vier Vlaamse provincies. We gaan die regiowerking maximaal ondersteunen. Eén aspect daarvan zijn de regionale doorbraken van het Labo Regiovorming, dat binnen de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) is opgericht met financiering vanuit Vlaanderen.

Op 7 oktober selecteerde het labo zeven regionale doorbraakprojecten, die elk een subsidie van 25.000 euro krijgen. Indieners van de doorbraakprojecten zijn regio's of subregio's. Zij willen een doorbraak realiseren in een specifieke maatschappelijke uitdaging voor de regio. Ik licht de zeven regio's of subregio's even toe. Er is de regio Westhoek, die werkt rond de activering van kansengroepen in een plattelandsregio; zij gaan daar regionaal op samenwerken. Op die manier tonen ze aan de andere regio's hoe je rond dat thema regionaal kunt samenwerken. De regio Zuid-West-Vlaanderen werkt rond energiegemeenschappen, de regio Midwest rond regionale sportinfrastructuur. De regio Gent zet in op erfgoed en cultuur, de regio Rivierenland op geestelijke gezondheidszorg. De regio Kempen werkt rond buurtgerichte mobiliteit, en de subregio Neteland werkt rond rechtspositieregeling en interne arbeidsmarkt.

Samen met de Vlaamse en federale overheidsinstanties pakken we de hinderpalen aan waarop de regio's botsen bij de projectuitvoering. Dus telkens wanneer een van deze regio's of subregio's botst op een regelgeving die bijvoorbeeld ontmoedigt of verhindert dat men op bovenlokaal belang samenwerkt, gaan we die regelgeving ook aanpassen. Als men bijvoorbeeld samenwerkt, krijgt men nu drie keer subsidies, omdat men met drie gemeentes samenwerkt. Als die drie gemeentes zeggen dat ze vanaf nu regionaal gaan samenwerken, dan krijgen ze maar één keer die subsidie of maar één keer die betoelaging. Dat remt natuurlijk op een onnatuurlijke manier die samenwerking af. Daar gaan we dus proberen om telkens die hinderpalen in beeld te brengen en te doorbreken – niet alleen voor de regio maar meteen voor heel Vlaanderen.

Vorige keer haalde ik aan dat ik bij mijn bezoeken aan de burgemeesters-overleggen gemerkt heb dat er een dynamiek op gang getrokken is die we structureel willen versterken. Ervaringen en goede praktijken delen we met de andere regio's en subregio's, ik verwijs daarvoor onder meer naar de pagina 'Regio's aan het woord' op de website van het Labo Regiovorming. We organiseren ook al verschillende leermomenten en webinars.

Een belangrijke doelstelling van de regiovorming is de verrommeling op het intermediaire niveau aanpakken en komen tot minder tussenstructuren en minder mandaten. Uit de ronde van de regio's hebben we geleerd dat een aantal regio's reeds een plan vereenvoudiging hebben opgemaakt en deels uitgevoerd. Midwest

gaat van 183 naar 39 samenwerkingsverbanden, de Westhoek van 45 naar 26 samenwerkingsverbanden, en Zuid-West-Vlaanderen van 137 naar 44 samenwerkingsverbanden. In totaal gaat het om een vermindering van 256 samenwerkingsverbanden en vele daarmee samenhangende mandaten. Er is dus een veelvoud van die 256 samenwerkingsverbanden die verdwijnen.

We stimuleren en ondersteunen ook andere regio's en subregio's om een dergelijk plan op te stellen; sommige zijn daar al mee bezig. Wat staat er op de planning? Vanaf dit najaar zal het Labo Regiovorming regio's en subregio's begeleiden die willen komen tot een transparanter samenwerkingslandschap, via de opstart van een lerend netwerk inzake verrommeling, de opmaak van een stappenplan voor het saneren van samenwerkingsverbanden, bestemd voor regio's en subregio's en voor individuele lokale besturen, en de begeleiding van regio's op basis van het stappenplan. Er is dus veel in beweging in de regio's zelf.

Tegelijkertijd zijn mijn collega-ministers in de Vlaamse Regering ook bezig met de voorbereiding van de afstemming van hun regionale afbakeningen, regelgeving en goede praktijken. Een aantal eerste stappen zijn inmiddels gezet.

Collega Diependaele is volop bezig met de vorming van woonmaatschappijen. Lokale besturen hebben tot 31 oktober om een voorstel van werkingsgebied te formuleren. Een van de criteria is dat de werkingsgebieden in overeenstemming moeten zijn met de referentieregio's. Op basis van alle voorstellen zal minister Diependaele met een afbakeningsvoorstel naar de Vlaamse Regering trekken.

Collega Beke heeft dit voorjaar reeds een ronde gedaan van de acht eerstelijnszones die geïmpacteerd zijn door de regiovorming. Er zijn er acht die zich moeten aanpassen. We bekijken hoe ze zo goed mogelijk kunnen worden aangepast aan de kaart van de regiovorming.

Collega Demir heeft in het Energiebesluit ingeschreven dat de Energiehuizen vanaf 1 januari 2026, met de start van hun zesjarenplan, in overeenstemming moeten zijn met de referentieregio's.

Op initiatief van collega Jambon heeft de Vlaamse Regering een addendum bij de beheersovereenkomst van OP/TIL goedgekeurd, het vroegere Steunpunt Bovenlokale Cultuur. OP/TIL zal de cultuurregio's informeren en begeleiden op het vlak van regiovorming.

Tot slot een woordje over een van de bevoegdheden van collega Dalle. Ik was deze middag samen met hem te gast op het toonmoment van Bataljong over regionaal samenwerken rond jeugdbeleid. Bataljong is de ledenorganisatie van steden en gemeenten voor hun jeugdbeleid. De organisatie heeft de ambitie om in elke referentieregio een intergemeentelijke samenwerking bovenlokaal jeugdbeleid op te starten.

Het Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB) werkte een aantal ondersteunende tools uit voor de regio's en hun contactpersonen. De eerste tool is de regio-nieuwsbrief. Eind augustus verstuurde ABB een eerste editie naar de contactpersonen in de regio's. De volgende editie, die begin november zal worden verstuurd, wordt een digizine naar een breder doelpubliek.

Een tweede tool is de regiomonitor. De website van de Gemeente-Stadsmonitor zal worden uitgebreid met een themapagina over regio's. Vanaf begin volgende maand wordt het mogelijk om je gemeente te vergelijken met de andere gemeenten in de regio. Er is een regiobenchmark voor registerindicatoren, en een minimum en maximum binnen de regio voor surveyresultaten. En via de website zullen we ook een synthese per regio aanbieden.

ABB start dit najaar met een Vlaamse impactanalyse en zal de voortgang van de aanpak van de vastgestelde drempels permanent monitoren. In december zal ik hierover een eerste maal rapporteren aan de Vlaamse Regering. Ook het Steunpunt Bestuurlijke Vernieuwing werkt ondersteunende tools uit voor de regio's. Eerstdaags wordt een nota opgeleverd die een verkennende en beschrijvende analyse maakt van een zestal burgemeestersoverleggen. Dat gaat onder meer over samenstelling en voorzitterschap, frequentie van het overleg, de agenda, de terugkoppeling naar de lokale besturen, en de betrokkenheid van streek-parlementsleden. De aandachtspunten uit de nota kunnen inspirerend zijn voor een startend of beginnend burgemeestersoverleg. We gaan hiermee alleszins ook aan de slag via onder meer toelichtingen en webinars.

U ziet dus dat wij op tal van vlakken stappen vooruit aan het zetten zijn, dat dat toch wel een agenda is. Het zal een paar jaar duren, het is heel nieuw. Maar ik denk echt dat, als we aan dit tempo blijven verder werken, de regiovorming en de referteregio's een echte realiteit zullen zijn, en dat we er echt in gaan slagen om honderden structuren af te schaffen, daar maak ik mij echt sterk in – ik ga niet zeggen duizenden, maar toch honderden. En zo hebben we duizenden minder mandaten in Vlaanderen naar die bovenlokale verrommeling. We zullen een goede methodologie hebben op het regionale vlak van samenwerking tussen burgemeesters, en het versterken van het lokale beleidsniveau. Dat is de ambitie, en er zijn heel veel sporen die vandaag zinvol werken.

Ik geef met u toe dat het een kiezel in de schoen is dat de knoop in Limburg niet is doorgehakt. Ik moet daar niet flauw over doen, ik wou dat dat al gebeurd was. Maar ik hoop dat we dat binnen een paar weken kunnen doen. Dat kan misschien ook iets langer duren, vrees ik. Maar ik denk dat we daar ook niet eindeloos mogen mee wachten.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Inderdaad, de deadline voor de beslissing inzake Limburg was eerst Pasen 2021. Als ik u nu hoor zeggen dat we nog een aantal weken of maanden nodig hebben om een beslissing te nemen, dan gaat u zelfs Kerstmis 2021 niet halen.

Goed, een van de doelstellingen van die regiovorming is om meer transparantie te geven. Wel, dan vraag ik om eens transparantie te geven. Wat is er aan de hand, waarom kan die beslissing niet genomen worden wat Limburg betreft? Want de hinderpaal, het struikelblok zit niet in Limburg, waar zowat alle burgemeesters en zowat alle politieke partijen het erover eens zijn, en waar het brede middenveld, onderwijs, welzijnsorganisaties, culturele organisaties enzovoort allemaal zeggen dat Limburg, om goed te blijven functioneren, eigenlijk gewoon één regio moet blijven.

U had het ook over de woonmaatschappijen. In Limburg is er al beslist dat het gewoon één huisvestingsmaatschappij voor de hele provincie wordt. Waarom kan dat dan niet binnen de regiovorming, waarom kan daarover niet dezelfde beslissing genomen worden? Die knoop ligt inderdaad niet in Limburg, die moet blijkbaar in de Vlaamse Regering worden ontward. Daarover vraag ik van u toch enige transparantie. Wat zijn de struikelblokken? Welke puzzelstukken heeft de Vlaamse Regering nog nodig om uiteindelijk die beslissing te nemen? Want alle stappen die u nu hebt opgesomd en die in de andere provincies worden gezet, daar zal Limburg weer met enige achterstand aan moeten beginnen.

En dan is er iets dat ik me afvraag. U hebt gezegd dat u tegen het einde van de legislatuur een duidelijke en stevig ingebodde regiowerking wilt hebben. Hoe garandeert u dat voor Limburg diezelfde oefening nog op een efficiënte wijze kan

gebeuren, gezien de achterstand die u hebt in het nemen van een uiteindelijke beslissing over de regiovorming?

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Collega Janssens, u hoeft zich geen zorgen te maken wat die achterstand betreft. Limburg kan een heel snelle inhaalbeweging maken en meteen een voorsprong nemen. Want als we de voorbije weken en maanden iets hebben getoond, dan is het inderdaad dat wij op Limburgs niveau heel goed kunnen samenwerken. Want we hebben inderdaad inmiddels wat de woonmaatschappij betreft, beslist dat we naar één woonmaatschappij voor Limburg gaan.

Wat die werkingsgebieden betreft, dat die de referentieregels moeten omvatten, is het antwoord volgens mij dus duidelijk, minister. Dat zal inderdaad Limburg zijn. We worden in één sprong de grootste woonmaatschappij van Vlaanderen, met 23.000 woningen. We fuseren negentien maatschappijen. Dat is een huzarenstukje: we zijn er met alle politieke partijen opnieuw in geslaagd zijn om naar één groot Limburgs verhaal te gaan. En volledig in de logica zoals u die hebt uitgetekend voor de nieuwe regiovorming, minister, is het dan inderdaad met een grote en sterke referentieregio, maar natuurlijk ook met subcomités, subregio's, zoals we altijd hebben vooropgesteld. Wat betreft het decreet rond de werkingsgebieden die in overeenstemming moeten zijn met de referentieregio's steunt minister Diependaele dat verhaal zoals het in Limburg van onderuit is opgebouwd.

Minister, mijn bijkomende vraag luidt: gaat u mee in die logica om, naar analogie met het nieuwe werkingsgebied, voor de woonmaatschappijen de referentieregio Limburg te aanvaarden? Dank u wel.

De voorzitter: De heer De Loor heeft het woord.

Kurt De Loor (Vooruit): Voorzitter, collega's, minister, in maart van dit jaar werd de regio-indeling voor vier van de vijf provincies met grote en luide trom aangekondigd. Maar gezien de specifieke situatie in Limburg, lijkt het mij niet goed om dat verder te blijven uitstellen. Ondertussen doen er zich een aantal tendensen voor. Enerzijds zorgt het getreuzel ervoor dat de lokale besturen proberen om de regiovorming voor te zijn en op die manier voldongen feiten te creëren. Want hoe langer men wacht om knopen door te hakken, hoe meer men de regiovorming moet afstemmen op reeds bestaande samenwerkingsverbanden. En anderzijds, collega's, is er de tendens dat lokale besturen wachten om knopen door te hakken rond samenwerking tot ze er duidelijkheid over hebben tot welke regio ze zullen behoren. Ik denk dan bijvoorbeeld aan Bocholt, dat wacht om te beslissen om dan te kunnen kiezen in welke politiezone het wil instappen.

Minister, u hebt zich in maart tijd gekocht voor het afkloppen van de regiovorming in Limburg. Ondertussen zijn we bijna november en zijn we nog geen stap verder. Daarom heb ik een aantal concrete vragen. U hebt daarnet weer verwezen naar een algemene timing. Maar kunnen we ook een concrete timing krijgen van u over wanneer u de situatie en de regiovorming in Limburg definitief wenst af te kloppen? Dat is mijn eerste vraag. En mijn tweede vraag luidt: wat zegt u tegen gemeenten, zoals bijvoorbeeld Bocholt, die nog altijd wachten op een doorbraak over de regiovorming, om zelf de knopen te kunnen doorhakken? Want u hebt daarnet zowel de reeds genomen als de volgende stappen toegelicht. En wij vrezen dat er op den duur een regiovorming met verschillende snelheden zal worden gecreëerd door die onenigheid die er is binnen de Vlaamse Regering.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Voorzitter, ik was niet van plan om tussen te komen in Limburgse materies. Maar, minister, u bent zelf een beetje buiten Limburg gestapt.

Dat is ook goed. En u hebt gewezen op de dynamiek die er bestaat in andere regio's. En daarover heb ik een vraag. Er is inderdaad een sterke dynamiek, en die dynamiek zal er alleen maar zijn als de gemeenten zelf er hun schouders onder zetten.

Als u kijkt naar de dynamiek die er vandaag ontstaat en de lessen daar, hoe kijkt u dan naar de band die die regio's vandaag aan het ontwikkelen zijn met de burgers zelf, met de inwoners van de gemeenten en met de gemeenteraden?

Ik verklaar mij nader. Eén, hoe ziet u de profilering van die regio's richting die burgers? Als er activiteiten rond van alles en nog wat worden ontwikkeld binnen die regio's, zullen er dan nieuwe aanspreekpunten ontstaan voor die burgers? Zal men straks bijvoorbeeld naar Rivierenland moeten gaan voor bepaalde activiteiten in plaats van naar Mechelen? En twee, hoe ziet u de band met de gemeenteraden? U hebt gelijk: er zullen veel minder mandaten zijn, en dat is goed. Maar natuurlijk blijven de gemeenteraden de grondstenen van onze democratie en ook wel van het beleid, dat bottom-up moet gebeuren. Op welke manier ziet u daar op dit moment een terugkoppeling gebeuren?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Er werden een paar interessante vragen gesteld. Eerst en vooral wil ik zeggen dat ik veel respect heb voor de historische opbouw in Limburg, om op het niveau van heel Limburg structuur uit te bouwen. Dat maakt van Limburg een unicum in het hele verhaal, omdat Limburg, in tegenstelling tot vele andere provincies, in een aantal elementen of bovenlokale samenwerkingsverbanden heeft gekozen voor het Limburgse niveau, meer dan welke andere provincie ook.

Natuurlijk past bijvoorbeeld één huisvestingsmaatschappij voor heel Limburg zowel in een concept waarbij er één regio zou zijn in Limburg als in een concept waarbij er drie regio's zijn, want die drie regio's kunnen samenwerken op supraregionaal niveau. Dat staat er ook heel duidelijk in. U weet – ik zal eerlijk zijn – dat de discussie voor mij soms een zekere graad van semantiek heeft. Zijn het nu drie regio's die samen een supraregio vormen of is het een regio met drie subregio's? Dat zijn vaak – ik zal niet rond de pot draaien – politiek de moeilijkste discussies. De symboliek is vaak het moeilijkst om mee om te gaan. Dat is in het menselijke leven ook zo: dat zijn vaak de gevoeligste en moeilijkste dossiers om door te geraken.

De vraagstellers hebben gelijk dat het beter zou zijn dat we die knoop zo snel mogelijk doorhakken. Mijnheer Brouns, u verwees naar de casus Bocholt. Die toont aan dat het inderdaad zinvol is om die beslissing zo snel mogelijk te nemen. Ik ben het ermee eens dat we dat moeten doen. Het is echter geen beslissing van een individuele minister, maar van de hele regering.

Maar ik heb ook proberen aan te tonen dat het voorlopig uitblijven van deze beslissing geen impact heeft op de dynamiek die we voltrekken en op het beslissingsproces dat de Vlaamse Regering aan het volgen is op het terrein. Hoewel we nog een keuze moeten maken over die vijfde provincie, hindert dat ons niet om vandaag voortgang te boeken op het terrein.

Er is iets dat heel duidelijk moet zijn. U weet dat dit geen nieuwe bestuurslaag is. We zullen dus niet weer nieuwe structuren creëren op het regionale niveau. Dat is het antwoord op de vraag van de heer Warnez. Het zijn lokale besturen die de handen in elkaar slaan om een bovenlokale samenwerking mogelijk te maken. Ik denk dat de aanspreekpunten in hoofdzaak de lokale besturen, de lokale administraties zelf zullen blijven. Ik geef het voorbeeld van een intercommunale samenwerking die vandaag bestaat, zoals de huisvuilophaling. Die communiceert

vaak vanuit die intercommunale structuur. Dat zal in de toekomst ook zo blijven. Ik heb niet het gevoel dat er door de regiovorming nu plots heel veel nieuwe bovenlokale aanspreekpunten zijn. Maar als die hier en daar ontstaan, dan zal dat ook gebeuren omdat gemeentebesturen zeggen dat ze daar een efficiëntiewinst mee kunnen boeken, omdat het voor hen zinvol is om gezamenlijk te communiceren over een aantal zaken of een gemeenschappelijk aanspreekpunt te hebben rond een aantal punten.

Ik geef een voorbeeld vanuit mijn eigen regio. De geestelijke gezondheidszorg was in sommige gemeenten sterk aanwezig, in andere gemeenten minder of niet. We hebben nu gezegd dat we daar bovenlokaal rond zouden samenwerken. Dat is een van de doorbraakdossiers. Dat zorgt ervoor dat sommige lokale besturen die vandaag geen aanbod hebben, nu wél een aanbod zullen krijgen en dat de hele regio ter zake een degelijk aanbod zal krijgen op het vlak van geestelijke gezondheidszorg. Dat vind ik een grote stap vooruit. Dat betekent dat gemeentebesturen die met een dergelijke problematiek worden geconfronteerd, weten waar ze terecht kunnen. Die informatie zal nu misschien op regionaal vlak worden verspreid. Dat is een keuze die de gemeentebesturen nog moeten maken.

Minister Dalle werkt hard aan Bataljong en wil in elke regio een bovenlokale samenwerking met betrekking tot het jeugdwerk creëren. In kleinere gemeenten is de jeugdwerking vaak een eenmansverhaal en niet altijd goed uitgewerkt. Door regionaal de handen in elkaar te slaan, kunnen ze elkaar versterken, misschien een zekere specialisatie nastreven en misschien zelfs infrastructuur creëren op een niveau dat de gemeenten op eigen kracht niet aankunnen. Op bovenlokaal vlak wordt dat dan wel haalbaar en mogelijk. Dat zijn de stappen die we ondersteunen.

Wat de bibliotheekwerking betreft, geef ik als voorbeeld een aantal gemeenten in de Kempen die samen een bibliotheekwerking willen uitbouwen. Dat is knap en leidt voor de lokale besturen tot meer kwaliteit en een veel sterker aanbod.

Niet alles zal regionaal gebeuren. Sommige gemeenten zullen alles langs hun kanalen laten lopen omdat zij dicht bij de burger staan. Voor andere structuren en problemen zullen zij dan beslissen dat het interessant is om dat bovenlokaal aan te pakken. Een bovenlokale organisatie van en communicatie over de huisvuil-opgave kan een zinvolle keuze zijn. Dat is de vrijheid van de gemeenten. De Vlaamse Regering zal niet interveniëren in wat de lokale besturen moeten doen. Het blijft een bovenlokaal samenwerkingsverband, waarbij de gemeenteraden en de colleges van burgemeester en schepenen de leiding hebben.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Katrien Partyka aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het Plan Samenleven

– 417 (2021-2022)

VRAAG OM UITLEG van Chris Janssens aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het nieuwe Plan Samenleven van de Vlaamse Regering

– 453 (2021-2022)

VRAAG OM UITLEG van An Moerenhout aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het door de minister aangekondigde Plan Samenleven

– 454 (2021-2022)

VRAAG OM UITLEG van Tom Ongena aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het door de Vlaamse Regering voorgestelde Plan Samenleven

– 473 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: Mevrouw Partyka heeft het woord.

Katrien Partyka (CD&V): Minister, we hebben het Plan Samenleven allemaal kunnen lezen. Het gaat om 24 projecten en 7 doelstellingen voor gemeenten met meer dan 7500 inwoners met migratieroots buiten de EU-15 en om een aanzienlijke investering van 33 miljoen euro. Het is uiteraard een goede zaak dat u van plan bent de samenlevingskwaliteit een versterkte stimulans te geven, maar ik heb toch enkele vragen.

Hoe bent u tot die afbakening gekomen? Ik heb het niet alleen over de 24 projecten en de 7 doelstellingen, maar ook over de keuze voor gemeenten met meer dan 7500 inwoners met migratieroots buiten de EU-15. Hoe ver gaan die migratieroots? Hoe bent u tot die afbakening gekomen? Wat zijn precies mensen met migratieroots buiten de EU-15? Gaat het om de eerste of de tweede generatie? Hoe hebt u dit bepaald?

Heeft een lokaal bestuur dat niet bereid is een contract af te sluiten, ook die keuze of is er geen keuze? Als besturen daar niet aan wensen mee te werken, kan hun plaats dan door andere besturen worden ingenomen? Dat hangt samen met mijn eerste vraag. Is 7500 inwoners niet een beetje een arbitrair aantal? Kunnen kleinere besturen die met dezelfde problematiek zitten dan niet in het Plan Samenleven instappen?

Volgens u kunnen de gemeenten met minder dan 7500 inwoners met die migratieroots een intergemeentelijke samenwerking opzetten, maar hoe moeten we dat precies zien? Moeten het aangrenzende gemeenten zijn? Hoeveel gemeentebesturen kunnen maximaal samenwerken?

Is dat aantal van 7500 inwoners een absolute harde grens? Kunnen andere besturen met die problematiek ook instappen? Gaat het niet beter om een gemeente die hier volop in wil instappen dan om een gemeente met het juiste aantal mensen met allochtone roots die minder bereid is hierin mee te gaan?

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, vorige week lanceerde u het zogenaamde Plan Samenleven. U deed dat omdat volgens u de huidige projecten die passen in het integratie- en gelijkekansenbeleid misschien wel goedbedoeld zijn, maar te weinig impact hebben. Met dit nieuwe plan wilt u naar eigen zeggen een einde maken aan de versnippering en werk maken van 24 robuuste projecten met duidelijke doelstellingen. Meer bepaald zou het plan zich richten naar de 28 lokale besturen waar minstens 7500 mensen wonen met een niet-Europese afkomst.

Concreet zou u met elk van die besturen een afzonderlijk contract afsluiten waarin staat welke van de 24 projecten worden uitgerold, welke impact en vooruitgang er gerealiseerd moet worden en hoeveel cofinanciering daartegenover staat. Volgens u zullen de projecten tienduizenden mensen moeten bereiken. In de context van dat plan wijst u er ook op dat diversiteit over meer gaat dan enkel over nieuwkomers maar ook betrekking heeft op bijvoorbeeld mensen met een beperking, kansarme jongeren, lgbt-personen (lesbian, gay, bisexual, transgender) en mensen met migratieroots.

Qua financiering voorziet u 33 miljoen euro gespreid over de komende drie jaren.

Ik wil u daaromtrent mijn vragen voorleggen.

De titel van de mediaberichtgeving luidt: 'Vlaamse regering lanceert Plan samenleven'. Kunt u meedelen of dat plan inderdaad reeds werd goedgekeurd door de Vlaamse Regering? Zo ja, wanneer? In welke mate werden de diverse acties die meerdere beleidsdomeinen betreffen, zoals Onderwijs en Werk, afgetoetst met uw collega-ministers?

Kunt u meedelen op welke manier de samenwerking met de lokale besturen zal verlopen? Kunnen de lokale besturen naar eigen keuze en inzicht intekenen op de diverse projecten?

Alle betreffende lokale besturen met een minimumaandeel allochtonen van niet-Europese herkomst kunnen dus voor diverse projecten een ondersteuning aanvragen. Dat zal, in mijn ogen althans, leiden tot allicht honderden gesubsidieerde projecten en organisaties. Is uw aankondiging dat de versnippering zal worden tegengegaan dan niet eerder marketing dan realiteit?

Terecht wordt in doelstelling 2 van het plan gesteld dat de kennis van het Nederlands een basisvoorwaarde is voor participatie aan de samenleving en inzet op de arbeidsmarkt. Het gebrek aan kennis van het Nederlands wordt ook als belangrijke verklaring gegeven voor de erg lage participatie van allochtone vrouwen aan de arbeidsmarkt. In dit verband is het de bedoeling om projecten op te zetten om allochtonen meer oefenkansen te geven. Feit is echter dat sommige allochtonen te weinig inspanningen doen om Nederlands te leren. In het regeerakkoord spraken de regeringspartijen af om rechten en plichten meer in overeenstemming te brengen. Op welke manier wilt u allochtonen aanzetten om alle kansen inzake taalverwerving werkelijk te grijpen? Welke gevolgen kunnen er desgevallend gekoppeld worden aan de weigering van allochtonen om de kansen echt te grijpen, waardoor ze zich de facto niet alleen onbeschikbaar maken voor de arbeidsmarkt, maar ook de ontwikkelingskansen van zichzelf en hun eigen kinderen schade toebrengen?

In het plan wordt in doelstelling 4 melding gemaakt van de ondersteuning van initiatieven om meer allochtonen toe te leiden naar de arbeidsmarkt. Via het domein Werk en Economie worden ook al tal van organisaties betoelaagd, aanvullend aan VDAB, die zogenaamde 'kansengroepen' moeten toeleiden naar

werk. Er worden dus nu via dit plan nog meer middelen naar particuliere initiatieven ter zake doorgeschoven, terwijl inmiddels bespaard wordt op VDAB. Betekent dit niet net nog meer versnippering en dubbel werk? De arbeidsmarkt smeekt immers om arbeidskrachten. Dat de allochtone werkloosheid hoog blijft, is in dat verband toch moeilijk te begrijpen. Moet er in plaats van alweer extra projecten met halfzachte begeleiding van 'kansengroepen' niet eerder werk gemaakt worden van een responsabilisering en een kordate aanpak van werk-onwilligen?

Kunt u meer informatie bezorgen over de manier waarop de extra budgetten concreet zullen worden ingezet en verdeeld?

De voorzitter: Mevrouw Moerenhout heeft het woord.

An Moerenhout (Groen): Ik zal de hele inleiding niet nog eens herhalen. Het gaat over 24 grote projecten in 28 steden. Wat echter nog niet is gezegd en wat ik wel belangrijk vind, minister, is dat u, om die 24 projecten te realiseren, ook het Agentschap Integratie en Inburgering (AgII) wilt hervormen. Meer bepaald zouden 60 personen die voordien voor het agentschap werkten, volgens uw plan rechtstreeks voor de lokale besturen gaan werken. Verder mogen de lokale besturen voor de 24 projecten zelf de partners kiezen met wie ze willen werken of kunnen ze hun eigen ambtenaren inschakelen. U benadrukt in het plan dat voor die projecten in deze regeerperiode 33 miljoen euro vrijkomt, zoals ook mevrouw Partyka al heeft gezegd.

Vlaanderen staat zo in voor de helft van de financiering. Zoals ik het heb begrepen, is de andere helft voor de steden en gemeenten. Het zou dus gaan over een fiftyfiftyfinanciering. Ik begrijp uit de inleiding van collega Janssens dat hij het anders heeft begrepen. Is het sowieso een fiftyfiftyfinanciering of is dit nog vatbaar voor een debat tussen u en de steden en gemeenten?

U wilt de zestig personen die nu werken voor het Agentschap Integratie en Inburgering toezeggen aan de projecten van de lokale besturen. Deze mensen werkten voordien op beleidsbasis en worden nu verplaatst naar projectniveau voor steden en gemeenten. Zelf ben ik daar sceptisch over, maar denkt u dat dit een win-winsituatie is, aangezien deze mensen een heel ander soort ervaring en werking kennen?

Hoe zeker bent u ervan dat de voorgestelde detachering voor de betrokken personeelsleden positief zal worden onthaald? Zullen zij de juiste expertise hebben en niet worden ontmoedigd in wat zij moeten doen?

Het Agentschap Integratie en Inburgering wordt hervormd, maar wat zal de taakstelling van het agentschap dan nog zijn als u concreet zestig personen rond die projecten laat werken?

Er wordt zeer veel autonomie toegekend aan de steden en gemeenten die kunnen genieten van de projecten. Ze mogen praktisch volledig zelf kiezen, zoals ook collega Partyka schetste, voor welke initiatieven ze zich willen inschrijven, hoe ze dat zullen doen, met wie ze zullen samenwerken. Eigenlijk mogen zij een heel eigen beleid ontwikkelen. Over welke 28 steden gaat het precies? Zullen er zo geen al te grote verschillen tussen de steden ontstaan? Het is natuurlijk de bedoeling om een Vlaams continu beleid te voeren en uit te dragen, maar wanneer zoveel vrijheid wordt gelaten aan de steden en gemeenten, is het mogelijk dat er heel grote verschillen ontstaan in het gelijkekansenbeleid of het samenlevingsbeleid.

Voor de helft van de financiering zal Vlaanderen instaan, de andere helft van de kosten worden doorgeschoven naar de begroting van de steden en gemeenten. Kan elke stad hiervoor de nodige budgetten vrijmaken? Zal dit niet voor te grote drempels

zorgen? Wanneer het gaat om een fiftyfiftyfinanciering, zoals ik heb begrepen, kan dat voor bepaalde, niet de grootste gemeenten, toch een drempel betekenen.

U schaft 380 projecten en 413 vormingen af. In de plaats daarvan komen 24 grote projecten. Hoe gebeurde de evaluatie van de 380 bestaande projecten? Op basis van welke criteria werden deze projecten negatief beoordeeld ten koste van de 24 nieuwe andere projecten? Hoe gebeurde de keuze en selectie van de 24 grote projecten?

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord

Tom Ongena (Open Vld): Voorzitter, collega's, ik zoek naar het grassprietje dat nog overblijft nadat al drie grasmaaiers zijn gepasseerd. Ik zal dus zeker niet herhalen wat de collega's in hun inleiding al hebben gezegd. Maar het is wel duidelijk dat we met het Plan Samenleven in een nieuwe fase komen, waarbij het beleid rond samenleven een meer structurele onderbouw krijgt. Daarmee komen we wat los van de 380 projecten en de 413 vormingen die we vandaag over heel Vlaanderen uitrollen en stappen we over naar een meer geclusterd beleid. Ik denk dat dit een goede zaak is en dat we het beleidsdomein samenleven daarmee echt inbedden in ons Vlaams beleid. Dat is op zich al een heel belangrijke stap die we zetten.

Minister, zo een nieuw plan roept natuurlijk altijd wat vragen op. De collega's hebben er al een aantal gesteld, en ik heb er ook zelf nog enkele.

U hebt het over 24 projecten, die gebaseerd worden op 7 doelstellingen. Wat zijn concreet deze doelstellingen en hoe zult u de voortgang daarvan monitoren?

Met het plan wilt u zich richten tot 28 lokale besturen. Hoe zal men de projecten en doelstellingen communiceren naar de voorgenoemde lokale besturen zodat zij instappen in deze projecten? Zijn er al steden en gemeenten waarmee afspraken zijn gemaakt?

Er is ook sprake van samenwerkingsverbanden tussen kleinere gemeenten om een doelgroep van minimaal 7500 mensen met migratieroots te bereiken. Zal men hiervoor dan ook gericht communiceren naar de kleinere lokale besturen zodat de projecten nog verder kunnen worden uitgerold? Zijn er al gemeenten die hiervoor interesse hebben getoond? Kunt u daar al iets over zeggen?

Met dit plan wil men de vele projecten en vormingen die nu lopen in Vlaanderen, herleiden naar 24 projecten. Betekent dit dat de huidige projecten zullen worden opgenomen in een van die 24 projecten of zullen lokale besturen hun eigen initiatieven kunnen behouden?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Ik wil beginnen met de vier vraagstellers te bedanken, want het is toch wel een heel belangrijk beleidsinitiatief, waar ik de voorbije maanden in stilte heel hard aan gewerkt heb. Ik heb ook met heel veel mensen op het terrein gepraat. Ik heb met dertien burgemeesters van de centrumsteden meer dan een jaar overlegd. Als titelvoerend burgemeester van Mechelen is dat een club die ik goed ken. Ze zijn gevarieerd in aantal en ik denk dat het een sleutelement is in het beleid dat ik voer als minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering en Gelijke Kansen.

Ik zal eerst wat algemene uitleg geven en dan concreet ingaan op de verschillende terechte vragen van de collega's.

Ik wil beginnen met een belangrijk onderscheid te maken tussen enerzijds een inburgeringsbeleid en anderzijds een integratie- of zeg maar samenlevingsbeleid.

Wat inburgering betreft, is de hoofddoelstelling van het Agentschap Integratie en Inburgering en de andere agentschappen om nieuwkomers in onze samenleving de instrumenten en de kennis bij te brengen en de hefboomen aan te reiken om in Vlaanderen te kunnen functioneren als Vlaming: Nederlands leren, maatschappelijke oriëntatie volgen en actief zijn op de arbeidsmarkt. Het gaat over enkele tienduizenden nieuwkomers, waarvan ongeveer tienduizend verplicht in een inburgeringstraject zitten. Er zijn ook EU-burgers die niet verplicht maar vrijblijvend in een inburgeringstraject zitten. Dus ongeveer twintigduizend mensen stappen jaarlijks in die inburgeringstrajecten, de helft verplicht, de andere helft vrijwillig. Daarnaast telt Vlaanderen 1,6 miljoen burgers met migratieroots, waarvan 950.000 met migratieroots van buiten de Europese Unie. De vraag is hoe we ervoor zorgen dat dit samenleven in diversiteit, dat de realiteit is in Vlaanderen, een succes is. Ik heb dat bekeken vanuit het oogpunt en met de bril op van burgemeester.

Een tweede taak van het agentschap is het integreren van mensen. Daarvan zegt het decreet vandaag dat eigenlijk de lokale besturen daar de leiding hebben. Dat is ook logisch, want integreren en samenleven doet me niet in dit parlement, in de Wetstraat, op het Martelarenplein, maar in de wijken en steden en gemeenten en Vlaanderen. En daar moet het verschil worden gemaakt. Daarbij speelt het agentschap een begeleidende, ondersteunende en helpende rol.

We kennen allemaal de realiteit op het terrein. Ik verschil van mening met zij die vinden dat dit totaal mislukt is, omdat dit natuurlijk een verhaal is van 1,6 miljoen individuele mensen. Sommigen zijn heel succesvol geweest in dit traject, anderen minder succesvol. Maar alleszins zijn er in Vlaanderen nog veel pijnpunten, is de vooruitgang te klein en moet daar een versnelling hoger worden geschakeld. Dat samenlevingsverhaal, dat integratieverhaal moet tot meer bevrediging leiden dan vandaag het geval is.

Waarom ontbrak het voor mij? Het is een verhaal van versnippering: honderden verschillende projecten, niet alleen projecten die geïnitieerd werden, mijnheer Janssens, door het agentschap. Naast de 380 projecten die we hebben kunnen oplijsten in 2019 en waartoe het agentschap het initiatief nam, heeft natuurlijk ook nog elke gemeente eigen projecten, en die waren ook heel dispaars en verscheiden. Als je dat allemaal optelt, heb je vele honderden projecten in Vlaanderen, allemaal met goede bedoelingen. Sommige hadden een reële impact op mensen, maar op een heel beperkte groep mensen. Bij andere was de reële impact bescheiden en was men soms op nevenaspecten aan het werken.

De input was misschien wel groot, maar de vraag was altijd wat de output was. We meten dat ook heel weinig. We kenden die impact ook niet altijd. We hadden ook niet altijd zicht op de resultaten. Ik maak geen negatief proces over alle inspanningen die gebeurd zijn. Ik ontken ook niet dat veel van die projecten een reële impact hadden op het individuele leven van bepaalde mensen. Maar als je een wezenlijk verschil wilt hebben op het niveau van Vlaanderen, dan heb je natuurlijk acties nodig, inspanningen die honderden, duizenden mensen tegelijk kunnen bereiken, soms zelfs tienduizenden mensen, want dan pas ben je stenen aan het verleggen. Dat is de grote uitdaging.

Er is nog een dimensie bij gekomen. Wanneer we over gelijke kansen spreken, hebben we het natuurlijk niet alleen over mensen met migratieroots, maar bijvoorbeeld ook over mensen met een beperking, een handicap, over de genderdiscussie, over de 55-plussers op de arbeidsmarkt. Er zijn nogal wat groepen in de samenleving die ook nood hebben aan stappen vooruit.

We hebben doorheen de jaren, om internationale redenen of omdat we het hier zelf in het parlement hebben gevraagd, actieplannen gemaakt. Ik denk aan het actieplan Gelijke Kansen, een actieplan voor de holebigemeenschap, een actieplan

voor gelijke kansen voor man en vrouw, een actieplan voor gelijke kansen voor mensen met een beperking. Dat zijn allemaal actieplannen waarin opnieuw acties worden ontwikkeld, opnieuw met lokale besturen, die dan ook nog eens acties ontwikkelen. Uiteindelijk krijg je een soort van brij, een heel grote opeenstapeling van allerlei acties, waarbij heel veel ambtenaren vooral plannen aan het maken zijn, actieplannen aan het uitschrijven zijn, aan het rapporteren zijn aan elkaar, en waarbij heel veel papier wordt geproduceerd, maar waarbij de vraag is wat de reële impact op het terrein is.

Ik heb dat gemerkt met het Agentschap Integratie en Inburgering. Mensen van het agentschap kwamen – geëngageerde ambtenaren, voor wie ik heel veel respect heb – naar mij met een portfolio en zeiden: 'Mijnheer de burgemeester, we hebben hier een aantal interessante projecten. Kunnen wij die eens voorstellen? Hoe wilt u daaraan meewerken?'. Ik had natuurlijk mijn eigen integratiebeleid, dat ook ingebed zat in de realiteit van mijn stad, ook politiek zat ingebed met een meerderheid die daar een bepaalde visie op had. We vroegen ons af wat de complementariteit was, wat de meerwaarde was, wat de 'added value' was die het agentschap kon leveren. Wat kan een ambtenaar die niet vertrouwd is met de maatschappelijke realiteit van mijn stad daar echt aan bijbrengen? Nogmaals, dat is geen enkel waardeoordeel over de inspanningen, het engagement en zelfs de knowhow van die ambtenaar of de werkkraacht van die ambtenaar. Daar gaat het niet over. Maar die kwam natuurlijk als exogeen lichaam binnen in een soort van maatschappelijke realiteit die opgebouwd was doorheen de jaren, met netwerken die bestonden, met een manier van werken, met wijken, pleinen, organisaties, verenigingen, mensen die zij niet kenden. Ik denk dat we dat moeten omdraaien.

Wat moeten we doen als we werkelijk impact willen hebben? Dan moeten we ons concentreren op een aantal heldere doelstellingen, heldere ambities en die ook durven te kwantificeren, daar een key performance indicator (KPI) op zetten, die ook wetenschappelijk proberen te monitoren. Dat gaat niet voor elke KPI, want niet alles is kwantitatief. Maar ook het kwalitatieve kan gemonitord worden. Er moet gefocust worden op wat werkelijk een verschil maakt. We moeten proberen om zoveel mogelijk geïntegreerd te werken, niet alleen gericht op één groep maar op alle groepen in de samenleving die vooruitgang behoeven, waar we een versnelling op moeten inzetten.

Wat doen we? We gaan van honderden projecten naar 24 projecten – niet meer dan dat –, 24 acties die 7 doelstellingen dienen. Ik zal ze snel opsommen en ze niet allemaal overlopen, want anders zitten we hier nog een uur. Dit zijn volgens mij de zeven dingen die relevant zijn.

Eerste doelstelling is veiligheid en leefbaarheid. Dat zal u verbazen, omdat veiligheid vooral een federale hefboom is, maar ik ben er echt van overtuigd dat samenleven in diversiteit maar zal lukken indien we de veiligheid en ook de leefbaarheid van onze wijken kunnen garanderen en als een expliciete doelstelling naar voren schuiven. Als er een grote onveiligheid is of als de mensen voelen dat de leefbaarheid wordt aangetast, dan is er geen cognitieve opening, geen bereidheid, geen wil om elkaar tegemoet te treden. Integendeel, dan ontstaat er polarisatie. Dus veiligheid en leefbaarheid is expliciet een van de zeven doelstellingen.

De tweede doelstelling is: kennis van het Nederlands. Je kunt geen samenleving opbouwen als we niet met elkaar kunnen communiceren, en in Vlaanderen gebeurt dat in het Nederlands.

Ik ga bij elke doelstelling – als ik mag – één project toelichten dat illustratief is om uit te leggen hoe we het doen.

Bij veiligheid heb je de wijkverbeteringscontracten en het versterken van de lokale en integrale veiligheidscellen (LIVC's).

Bij Nederlands zijn dat de zomerscholen, die we al kennen. We hebben 11.000 kinderen naar de zomerscholen gebracht. Mijn uitdrukkelijke ambitie is om met dit actieplan tegen 2024 3 procent van alle kinderen in het lager en middelbaar onderwijs in een zomerschool te krijgen. Het gaat dan om 23.500 kinderen. Hoe werkt dat nu met dat contract? Om meteen de sprong te maken naar de steden en gemeenten: Leuven zegt dat de stad deelneemt en zich in dat project inschrijft, en dan krijgt Leuven een concrete doelstelling: Leuven stuurt in 2024 600 leerlingen naar een zomerschool. Dat is heel concreet. Op die manier gebeurt dat, en we volgen dat ook op.

De derde doelstelling is: competenties. Om goed te kunnen functioneren op de arbeidsmarkt, moet men een diploma halen. Een heel concreet project dat we op dat vlak naar voren schuiven, een van de 24 acties, is Baanbrekers. Wat is het idee? De eerste in een familie die in het aso start of die hoger onderwijs volgt, wordt begeleid met een buddy om te helpen dat diploma ook daadwerkelijk te halen. Dat gaat niet enkel over mensen met een migratieachtergrond, maar ook over autochtone Vlamingen die in generatiearmoede zitten of die in de familie nog nooit iemand hebben gehad die hoger onderwijs heeft gevolgd. We weten namelijk dat die gezinnen, die kinderen, het vaak moeilijker hebben, dat er een drempel is, want er is geen referentiekader. Het is een project dat ik gestolen heb – ‘good mayors steal’ – bij mijn goede collega Mohammed Ridouani, die in Leuven zo’n project heeft opgestart voor leerlingen die aan de lerarenopleiding beginnen. Zij krijgen allemaal één kind toegewezen in het aso dat komt uit een gezin waar nog niemand aso heeft gevolgd. Dat is ook heel interessant voor die student, want zo komt hij in contact met kinderen zoals die later ook in zijn klas gaan zitten. Hij doet zo ervaring op, wat een win-win is voor de toekomstige leraar en voor die jongen of dat meisje dat begint in het aso. Dan kan ook aan de ouders uitgelegd worden welke inspanning het gezin moet doen. Dat is aanklappend, emanciperend en kansenverhogend.

Een vierde doelstelling betreft werk. Mensen moeten aan de slag. Je kunt niet in de hangmat van de sociale zekerheid blijven liggen als je de competenties hebt om te werken. Hoe doen we dat? Kansengroepen toeleiden naar de arbeidsmarkt – de vraag van de heer Janssens komt daar straks op terug –, is dat niet dubbelop met wat VDAB doet? We hebben heel goed afgesproken met collega Crevits dat we net aanvullend gaan werken op de werking van VDAB. Opnieuw, dat is niet alleen voor mensen met een migratieachtergrond, maar ook voor mensen met een beperking of voor 55-plussers. We gaan die actieplannen die al bestaan, integreren in de verschillende projecten.

We hebben het al gehad over veiligheid, Nederlands, competenties en een diploma halen om te kunnen functioneren en werken op de arbeidsmarkt. Een vijfde doelstelling is het hebben van een netwerk, omdat we weten dat zo’n netwerk een verschil kan maken in het leven van mensen. We gaan elk jaar tienduizend Vlamingen moeten zoeken om nieuwkomers sneller te laten integreren in de Vlaamse samenleving.

De zesde doelstelling is non-discriminatie, een belangrijke doelstelling: geen racisme, geen discriminatie in de samenleving. Daarrond hebben we vier concrete projecten opgezet. U kent de correspondentietest, maar ook het charter rond toegankelijkheid voor mensen met een handicap, want dat is ook non-discriminatie: mensen met een beperking die vandaag de dag nog veel te veel botsen op fysieke drempels om volop actief te kunnen zijn in onze samenleving. Dat gaat ook over het omstaandersprincipe: als mensen op straat geweld, agressie of discriminatie zien, of het nu tegen vrouwen, mensen met een handicap of mensen met een migratieachtergrond is, dan vragen we om mobilisatie. We gaan daarop werken. Een laatste voorbeeld is het aanpakken van straatintimidatie. Dat is een groot probleem in onze gemeenschap: naar meisjes, naar mensen uit de

holebigemeenschap, naar mensen met een migratieachtergrond toe. Dat is dezelfde methodologie. We moeten niet aanvaarden dat mensen in de straten worden aangepakt om wie ze zijn. Of ze nu een huidskleur hebben die wat donkerder is, of het nu meisjes zijn, of het nu mensen zijn die behoren tot de holebigemeenschap, telkens opnieuw mogen we dat niet aanvaarden. En ook daarrond zijn er projecten waarvan we vragen om erop in te schrijven.

Een laatste belangrijk thema is dat we één gemeenschap willen zijn. We strijden tegen segregatie. Ook daar zijn verschillende projecten rond. Eén project dat ik wil uitlichten, is 'School in zicht' in Sint-Niklaas en mijn stad. We zetten in op de strijd tegen segregatie door met ouders te praten en door op vrijwillige basis te zeggen dat het beter is dat kinderen naar de wijksschool gaan, samen met andere kinderen, in twee richtingen.

Dat zijn de 7 doelstellingen: helder geformuleerd, met 24 acties. Het is niet meer dan dat. Die acties bepalen we en elke stad of gemeente kiest uit die 24 acties 5 à 10 projecten die binnen haar beleid past, waarvan zij zeggen dat ze een meerwaarde hebben voor het beleid. Ik ga niet opleggen aan elk van die gemeenten en steden dat ze die alle 24 moeten volgen. Er is dus een zekere keuzevrijheid. Maar voor elk project waarop ze intekenen, spreken we een doelstelling af en bieden wij middelen, volgens een fiftyfiftyverdeling: de helft voor de gemeente en de helft voor Vlaanderen.

Gemeenten kunnen ook mankracht inbrengen. Wat gaat dat veroorzaken? De versnippering lokaal wordt ook geheroriënteerd op die 24 acties. Steden en gemeenten zijn nu vaak met 30 projecten bezig, het is dan beter om te focussen op die 10 acties binnen het Plan Samenleven, dat wat robuuster aan te pakken en zo ook echt stenen te verleggen. Op die manier heroriënteren we de middelen van die lokale besturen, die vaak ook te versnipperd werken, op die projecten. Verhindert dat dat men hier en daar nog experimenteel met een ander project bezig is? Neen. Gemeenten kunnen dat blijven doen, maar een deel van hun middelen zullen naar deze projecten moeten gaan. Ik heb met de burgemeesters gepraat. Veel van die projecten kennen ze al. Sommigen zijn daar al goed mee bezig, anderen niet. Maar ze zijn er wel toe bereid om op dat vlak een heroriëntatie te doen.

Dat is de filosofie van het plan.

Wat doen we nog? We vragen aan de steden en gemeenten wie bij hen peter of meter wil zijn van een van die 24 projecten. Ik heb het liefst een of twee steden die daar al ervaring mee hebben. Ik neem opnieuw het voorbeeld van de zomerscholen. Kortrijk en Hasselt hebben dat al succesvol gedaan. Wel, die twee steden zeggen nu dat ze dat project graag verder willen coachen en dat ze daarvoor een ambtenaar ter beschikking willen stellen. Die persoon weet waar de valkuilen en successen zitten, weet hoe je zoiets moet aanpakken. We zetten die ten dienste van een netwerk van alle steden en gemeenten die mee in dat project zitten. Ze kunnen de andere steden en gemeenten de kennis die zij hebben, bijbrengen.

Ook in het Agentschap Integratie en Inburgering zal er een ambtenaar worden aangesteld voor elk van die 24 projecten, zodat je eigenlijk in alle steden die deelnemen, een ambtenaar en aanspreekpunt hebt, 2 à 3 peters of meters – de 2 peters of meters uit de steden die dat op zich nemen en de Vlaamse ambtenaar uit het agentschap die daar verantwoordelijk voor is. Op die manier versterk je zo'n project, dat ook nog eens gemonitord wordt via een wetenschappelijk dashboard. Zo heb je een ideale formule om te evalueren of we in de juiste richting aan het gaan zijn of niet.

Wij hebben die projecten en doelstellingen trouwens ook afgetoetst bij de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) en het Agentschap

Integratie en Inburgering, de collega's binnen de Vlaamse Regering en het Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB), want dit is inderdaad een project dat niet alleen van mezelf is – ik ben natuurlijk verantwoordelijk –, maar ook van de andere collega's, die in veel deelaspecten om de hoek komen kijken.

We gaan een concreet contract afsluiten en we hebben inderdaad gekozen voor gemeenten en steden die meer dan 7500 inwoners hebben met roots buiten de EU. Het criterium dat we daar hanteren, is het gekende criterium: de nationaliteit van jezelf of van een van je ouders buiten de EU-15. Heb je 7500 inwoners die aan dat criterium voldoen, dan kun je instappen in zo'n project.

Kunnen andere steden en gemeenten dan niet meedoen? Jawel, maar dan moeten ze de krachten bundelen. Die moeten dan samen met 3, 4 of 5 gemeenten de handen in elkaar slaan om aan die 7500 te raken. Dan kan er met hen ook een contract worden afgesloten.

Waarom hebben we die grens gelegd? Omdat ik focus wil. Ik wil de middelen niet over heel Vlaanderen uitsmeren. In die 28 gemeenten die we beogen, woont twee derde van alle Vlamingen met roots buiten de EU. In 10 procent van de gemeenten woont een derde van alle Vlamingen, maar ook twee derde van alle Vlamingen met niet-EU-roots. Ik wil daarop focussen. Als we daar een sprong vooruit kunnen maken, als we daar een hogere activiteitsgraad krijgen, als we daar meer veiligheid krijgen, als we daar vooruitgaan op het vlak van diploma's halen, als we daar meer mensen kunnen emanciperen, als we daar de segregatie kunnen terugdringen, dan heeft dat een impact op heel Vlaanderen. Daar wordt het verschil gemaakt.

U weet over welke gemeenten het gaat: de dertien centrumsteden, de mijnstreek in Limburg, het Waasland, de Denderstreek, de regio rond Brussel en de regio waar ik woon, zo tussen Brussel en Antwerpen in, met Mechelen, Willebroek en Boom. Daar situeren zich de grote uitdagingen.

Wat de financiering betreft: 9 miljoen euro in 2022, 11 miljoen euro in 2023 en 13 miljoen euro in 2024. Dat is afgesproken en staat in de begroting ingeschreven. We vragen van de gemeenten dat ze daar eenzelfde bedrag naast leggen, in de mate dat ze eraan willen meewerken natuurlijk.

Collega Janssens, dat we honderden projecten zouden opzetten, klopt niet. Het zijn er 24. Maar stel dat Genk zegt dat de stad zich zal focussen op die zomerscholen, dan ga ik niet zeggen met welke partner de stad dat moet doen. Genk kan dat zelf doen; de stad kan zelf beslissen om dat te organiseren met eigen ambtenaren. Of ze kan beslissen om dat met een partner te doen. Of, als Genk niet goed weet hoe daarmee van start te gaan, kan het agentschap Genk een partner aanreiken. Je kiest die partner dus zelf. Maar het project zelf is duidelijk omschreven, met een duidelijke ambitie en niks anders. Dat betekent dat er een duidelijke doelstelling is, bijvoorbeeld: Genk moet zoveel honderden kinderen 's zomers – Somers, 's zomers, in de zomer, des zomers – bijspijkeren op het vlak van Nederlands of andere vakken op school.

Ik geef een ander voorbeeld. Er zijn projecten waarbij mensen die in het buitenland een diploma gehaald hebben dat in Vlaanderen niet erkend wordt, bijvoorbeeld verpleegkunde, met een jaar avondschoon of dagonderwijs hun diploma kunnen laten gelijkgeschakelen. Die persoon moet dan wel examens afleggen, maar dan is het gelijkgeschakeld. Wel, er kunnen steden zijn die daaraan willen werken.

Of er zijn projecten rond groepen die vandaag de dag niet gemakkelijk een plaats vinden op de arbeidsmarkt. Er zijn steden die daar extra inspanningen rond doen en zich bijvoorbeeld willen engageren om jaarlijks dertig mensen aan een job te helpen. Dat is een heel concrete doelstelling die we willen realiseren.

Dan waren er nog een aantal specifieke vragen waar ik ook wil op antwoorden. Mijnheer Janssens, het programma werd voor het eerst goedgekeurd op de ministerraad van 23 oktober 2020. De actualisatie kwam op de ministerraad van 8 oktober 2021. Die aanpassingen werden uiteraard besproken met de andere leden van de Vlaamse Regering. De afspraak is om de concrete projecten op te vatten als een samenwerking tussen mezelf en bijvoorbeeld minister Crevits als het over Werk gaat, met minister Weyts als het over Onderwijs gaat enzoverder. Dat is hoe een horizontaal plan werkt, zoals u ook wel weet. Daar zijn duidelijke afspraken rond gemaakt.

Nederlands is belangrijk. U weet dat we binnen Inburgering inzetten op gestandaardiseerde testen. Je moet slagen voor die test en slaag je niet, dan moet je die opnieuw afleggen. Heb je in de twee jaar daarop minder dan zes maanden gewerkt, dan wordt het vereiste niveau verhoogd tot B1. Ook VDAB heeft daarin een verantwoordelijkheid. Als de dienst geconfronteerd wordt met iemand die vanwege een gebrekkige taalkennis niet goed functioneert op de arbeidsmarkt, kan VDAB tegen die persoon zeggen dat die zich verder moet bekwamen.

Wat Werk en VDAB betreft: daar heb ik al op geantwoord. We gaan ervoor zorgen dat we geen projecten opzetten die dubbelop zijn ten aanzien van projecten van VDAB. Dat was het probleem van het verleden. Het probleem was dat AgII bezig was met een sympathiek project om mensen te helpen naar bijvoorbeeld de arbeidsmarkt of geestelijke gezondheidszorg, maar dat is niet de taak van ambtenaren binnen AgII. Daar hebben we VDAB en Zorg en Gezondheid voor. Ook lokaal maakt men soms die fout om naast bestaande structuren, met goede bedoelingen, nog een eigen initiatief te nemen specifiek voor bepaalde groepen. Daarvoor moeten we de generieke bestaande kanalen gebruiken, niet daarbovenop nog iets uitvinden.

We zullen veel meer afgerekend kunnen worden door het parlement. Het parlement gaat dat kunnen opvolgen. Hoeveel mensen heb je nu bereikt? Ben je erin geslaagd om de segregatie te doorbreken? Heb je voldoende actie ondernomen om mensen te laten slagen met een diploma? Jullie als parlementsleden kunnen oordelen dat ik niet geslaagd ben in de doelstellingen die ik naar voren heb geschoven.

Dan kom ik bij de vragen van de heer Ongena.

We hebben inderdaad intensief overlegd met de dertien centrumsteden. Zij hebben mee input gegeven. We zijn nu volop bezig met de lokale besturen een voor een aan te spreken. Een gemeente kan beslissen om niet deel te nemen. Dat kan. Gemeenten kunnen zeggen dat ze niet geïnteresseerd zijn, en dat is dan de vrijheid van die gemeente. Ik geloof heel sterk in de lokale autonomie.

We hebben 24 projecten gemaakt om net rekening te houden met de diversiteit van onze steden en gemeenten. Er zullen sommige gemeente- of stadsbesturen zijn die zullen beslissen om vooral op de forse of de gespierde projecten in te zetten en iets minder op de andere projecten, omdat ze een iets meer gespierde aanpak nodig hebben. Andere gemeenten zullen naar een evenwicht zoeken tussen projecten en nog andere gemeenten zullen dan weer volop inzetten op onderwijs of op de arbeidsmarkt. Dat kan allemaal. We laten ruimte aan de lokale autonomie. Er zal geen eenheidsworst zijn, maar je moet als gemeente wel op voldoende projecten inschrijven om een contract te hebben met Vlaanderen.

Dan kom ik bij de vragen van mevrouw Moerenhout wat het agentschap betreft. Bij het agentschap zit inderdaad heel veel expertise, maar ik wil die expertise meer en dichter bij de lokale besturen krijgen. Ik wil ons personeel meer inzetten binnen de realiteit van onze steden en gemeenten. We gaan die zestig ambtenaren begeleiden om lokaal, meer verankerd, de expertise van Vlaanderen naar het werkveld te brengen. Nu staan ze daar soms te los van, waardoor we slagkracht

verliezen. Ik wil een deel van de ambtenaren inderdaad langdurig inschakelen in de lokale besturen.

Dat is misschien nog een element dat ik duidelijk moet maken. Tot nu waren projecten vaak projecten die we voor een of twee jaar subsidieerden. Men was de aanvraag nog maar aan het typen of men moest de evaluatie al gaan uittypen. Men was de hele tijd aan het typen en op straat kwam men niet.

Nu gaan we kiezen voor een langdurig project tot en met 2025. Waarom tot dan? Omdat ik hoop dat een volgende Vlaamse Regering in die filosofie zal instappen, misschien met andere projecten of misschien met een andere focus, en dan voor zes jaar een project kan afsluiten met de lokale besturen. Dan werkt men duurzaam en in de diepte aan de problemen die er zijn en niet alleen maar aan de oppervlakte. Ik vind dat veel belangrijker en veel relevanter. De mensen in het agentschap weten zo ook dat ze twee à drie jaar verbonden zullen zijn met één specifieke stedelijke realiteit, bijvoorbeeld die van Kortrijk. Die gaan daar drie à vier jaar werken, tot 2025, en bouwen daar mee aan de uitbouw van beleid. Ze houden daarbij de band met het agentschap, om terug te koppelen, maar werken daar ter plaatse. Binnen het agentschap loopt een traject om dat alles te operationaliseren. Daarnaast zal er een pool van mensen beschikbaar blijven voor de bovenlokale bewaking van de 24 projecten en voor beleidswerk.

Ik denk dat ik hiermee op de meeste vragen heb geantwoord. Ik hoop dat ik jullie ook wat meer inzicht heb gegeven in de concrete aanpak en de doelstellingen, die nogal doorgedacht zijn. Dit is een fundamentele ommezwaai van de manier waarop we tot nog toe hebben gewerkt. Ik vertrouw heel hard op de slagkracht van onze lokale besturen om op het terrein stappen vooruit te zetten.

De voorzitter: Mevrouw Partyka heeft het woord.

Katrien Partyka (CD&V): Voorzitter, ik wil graag de draad oppikken waar de minister is geëindigd. Het was een heel vurig betoog, helemaal terecht, voor de slagkracht van de lokale besturen, alleen is het jammer, minister, dat u niet de slagkracht van alle lokale besturen meeneemt. Ik begrijp dat u uit de ervaring put van de gemeenten en daar hebben we ook alle respect voor en dat is terecht, maar dat is jammer genoeg een beperkte club, zoals u zelf ook zegt. Ik twijfel er niet aan dat dat belangrijk is en ik steun die doelstellingen, maar het blijft jammer dat het overgrote deel van de besturen, die waarschijnlijk met dezelfde problemen worstelen, niet zullen kunnen deelnemen. Meer nog, ze zullen ook geen toegang hebben tot de resultaten. Het is dus een beetje de club van gelukkigen die kan deelnemen, maar als je daar niet bij hoort, dan zijn de kansen toch wel minder groot om deel te nemen aan deze toch wel goede doelstellingen. De vraag blijft dus hoe u de kleinere besturen, of de middelgrote besturen die misschien net onder het benodigde aantal vallen, toch gaat meenemen bij de uitrol en de resultaten van deze projecten.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, bedankt voor uw uitgebreide antwoord.

Ik neem er even de tekst van uw plan bij en ik lees in de inleidende vaststelling dat u heel kritisch bent over het beleid dat ter zake in het verleden gevoerd is. U zegt over het Vlaamse integratiebeleid onder meer: "Hier werd al veel energie en belastinggeld ingestoken. Maar een duidelijke visie ontbrak." U hekelt, zoals u daarnet ook hebt gedaan, de versnippering: "Soms wordt zelfs niet in kaart gebracht wat de resultaten zijn." Als er een probleem was, werd "een nieuw projectje opgestart. Miljoenen euro's, maar te weinig impact." Ik lees daarin eigenlijk een evaluatie die het Vlaams Belang de voorbije decennia al gemaakt

heeft over het Vlaamse integratiebeleid, maar waarvoor wij door politieke tegenstanders telkens opnieuw weggehoond werden. Wat dat betreft: voortschrijdend inzicht in de evaluatie of synthese is goed.

Maar in de oplossingen zie ik dat nog niet. Ik lees in Knack, waar u een interview mocht geven over uw nieuwe plan: "Bart Somers wil een turbo zetten op het integratieproces." Wel, minister, ik zie de turbo vooralsnog niet. Ik weet niet of u iets gaat bereiken met dit plan en zo ja, wat, maar u gaat er in elk geval niet de prijs voor innovatie voor winnen. Heel veel van de zaken die hierin staan, zijn vooral veel van hetzelfde, niets wat nog niet eerder is gebeurd. Misschien gebeurt het nu wel op grotere schaal, maar de initiatieven, doelstellingen en projecten zijn allemaal al eerder geprobeerd. Inzetten op polarisatie, kansengroepen toeleiden naar de arbeidsmarkt, buddies voor van alles en nog wat, brugfiguren voor van alles en nog wat, diversiteit her en der: het zijn allemaal zaken die nu al decennia lang geprobeerd zijn en waarvan bewezen is dat ze eigenlijk niet werken.

Versnippering tegengaan: ik denk dat iedereen daar voorstander van is, zeker als dat gepaard gaat met het tegengaan van verspilling van belastinggeld. Alleen zie ik het in de projecten die u momenteel naar voren schuift, niet gebeuren.

Ik zie ook nog niet concreet hoe u beter gaat monitoren en evalueren. U hebt dat als een van de pijnpunten aangehaald uit het verleden: er werden allerlei projectjes opgestart die veel geld kostten, maar niemand wist wat er eigenlijk allemaal mee gerealiseerd werd. Ook in het plan dat u nu hebt voorgelegd, zie ik niet hoe er gemonitord en geëvalueerd gaat worden.

Minister, ik vraag me af waarom de Vlaamse Regering dit plan heeft goedgekeurd, want het verbaast me dat er een aantal zaken instaan waartegen de grootste partij in de Vlaamse Regering, de N-VA, zich in het verleden heeft verzet. De praktijktests worden opnieuw in dit plan opgenomen en moeten aan de lokale besturen worden aangeboden. Het Hannah Arendt Instituut, waarover de N-VA zich in deze commissie al regelmatig kritisch heeft uitgelaten, moet de polarisering bestrijden. Ik vraag me af waarom die partij telkens opnieuw lippendienst bewijst aan het verzet tegen allerlei zaken, want uiteindelijk blijft het praat voor de vaak. U trekt er zich niets van aan en doet gewoon uw ding.

Tot slot hebt u verklaard dat de diversiteit in het plan niet enkel gaat om mensen met migratieroots, maar ook om mensen met een handicap en dergelijke. Zij blijken echter van ondergeschikte orde te zijn, want in uw selectie gaat het om steden en gemeenten met meer dan 7500 inwoners met migratieroots buiten de EU. Al die andere mensen die u bij uw plan wilt betrekken, zoals mensen met een handicap of holebi's, zijn voor de Vlaamse Regering blijkbaar ondergeschikt aan die migranten.

De voorzitter: Mevrouw Moerenhout heeft het woord.

An Moerenhout (Groen): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik blijf evenwel bezorgd om de zestig medewerkers van het agentschap. U geeft een andere invulling aan een groot gedeelte van het personeel. U doet dat niet echt sluijs, maar u verandert de doelstelling van het agentschap van een overkoepelende verantwoordelijkheid voor heel Vlaanderen naar een taak in een beperkt aantal steden. Ik ben daar voorlopig sceptisch over, maar ik wil u het voordeel van de twijfel geven.

Een tweede punt waar ik het moeilijk mee heb, is dat u zich op 28 steden en gemeenten toespitst. Ik begrijp uw redenering. Daar valt zeker iets voor te zeggen, maar we komen dan wel in een heel versnipperd landschap terecht. Al die steden en gemeenten zullen een apart beleid mogen voeren. Op een bepaald ogenblik wordt dat in heel Vlaanderen dan een lappendeken van maatregelen. U hebt over

de correspondentietesten gesproken. De mate waarin iemand tegen discriminatie en dergelijke is beschermd, zal dan afhangen van waar hij woont. Zo zal het zijn voor elke doelstelling die u hebt opgesomd. Ik ben oprecht bezorgd, want het Vlaams beleid moet er continu en gelijkmatig voor zorgen dat elke Vlaming op eenzelfde manier wordt beschermd en gelijke kansen en rechten krijgt. Dat kan niet afhangen van waar hij woont en daar maak ik me wel degelijk zorgen om. Uw antwoord heeft me nog niet gerustgesteld.

De financiering zal wel degelijk volgens een 50/50-verdeling verlopen. Ik heb dezelfde vrees als met betrekking tot mijn vorig punt. De kleine gemeenten zullen 50 procent van de financiering niet kunnen ophoesten. Het gros van de kleinsten valt al uit en kan hier geen aanspraak op maken. *(Opmerkingen van de voorzitter)*

Voorzitter, wat bedoelt u?

De voorzitter: Mevrouw Moerenhout, ik moest plots aan een vorige vraag om uitleg over zones denken.

An Moerenhout (Groen): Minister, hebben die 28 grotere steden en gemeenten allemaal zo veel financiering over voor die projecten? Indien u met betrekking tot die voorwaarde bent gerustgesteld en dat dit al is toegezegd, zou ik graag horen dat het geen probleem is. Ik maak me hier zorgen om.

Wat de timing betreft, heb ik begrepen dat de projecten eigenlijk op 1 januari 2022 moeten kunnen starten. Dat is heel snel. Ik neem aan dat die projecten snel moeten worden uitgeschreven. Wat is de deadline voor steden en gemeenten om projecten in te dienen? Eerlijk gezegd, maak ik me zorgen om haastwerk met betrekking tot wat u zelf een belangrijk thema hebt genoemd. Mijn vraag is of u dit realistisch kunt inschatten. Zullen de projecten omvangrijk genoeg zijn?

Tot slot heb ik nog een concrete vraag over het middenveld, waarover ik hier nog niets heb gehoord. Het middenveld heeft veel expertise en is bij veel voorgaande projecten betrokken geweest. Ik neem aan dat het middenveld ook zal worden betrokken bij de projecten die de 28 steden en gemeenten zullen uitrollen. Hebt u met het middenveld al overleg over het Plan Samenleven gehad?

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Collega's, als we een eerlijke analyse maken van het gelijkekansen- en integratiebeleid dat we de voorbije jaren en decennia hebben gevoerd, dan mogen we toch niet ontkennen dat het vaak een zeer versnipperd beleid was. Honderden projecten en vormen werden aangeboden, dikke boeken werden volgeschreven, maar er zat soms weinig lijn in en er was vaak ook weinig impact. Het was dus dringend tijd dat we daar eens naar gingen kijken, om vooral voor verbetering te zorgen.

Ik denk dat die verbetering er is. De dikke boeken zijn vervangen door een dubbele A4 met 24 heel concrete projecten, die heel helder en duidelijk zijn. Om een Duitse dichter te citeren: "In der Beschränkung zeigt sich der Meister." Ik denk dat we dat hier heel goed gedaan hebben. De toekomst zal uitwijzen – maar ik ben daar vrij gerust in – dat we op die manier een belangrijke stap hebben gezet in het samenlevingsbeleid.

Er zitten trouwens ook nieuwe zaken in, mijnheer Janssens. U zegt dat het vaak zaken zijn die al lang geprobeerd zijn. U noemt het in uw kritiek voorgekauwde kost en wat weet ik allemaal. Langs de andere kant hebt u ook kritiek op bijvoorbeeld de correspondentietesten die erin staan, op de inschakeling van het Hannah Arendt Instituut en het aspect polarisatie, maar dat zijn nieuwe zaken. Het is dus niet helemaal consistent wat u daarover zegt, door het af te wimpelen als

zaken die allemaal al geprobeerd zijn. Er zitten ook duidelijk nieuwe dingen in. Ik denk dat dat ook een goede zaak is.

Wat vooral ook heel goed is, collega's, is dat er ook heel duidelijke doelstellingen in staan, de KPI's, zoals dat dan mooi heet in economische termen. Die zijn heel duidelijk. Ik citeer er enkele: we gaan zorgen dat 10 gemeenten wijkverbeteringscontracten afsluiten, 23.400 kinderen moeten naar een zomerschool gaan, 1000 ongekwalificeerde uitstromers moeten begeleid worden, jaarlijks worden de ouders van 3000 kinderen begeleid. Dat zijn heel duidelijke KPI's.

Ik heb gewoon nog twee vragen over die KPI's, minister. Hoe werden die opgesteld? Vanwaar komen die cijfers? Zijn die onderbouwd? Zo ja, op basis waarvan? En stel dat je als lokaal bestuur die KPI niet haalt, wat zijn dan de consequenties? Kunt u daar al iets meer over zeggen?

De voorzitter: Mevrouw Sminate heeft het woord.

Nadia Sminate (N-VA): Minister, ik zie een aantal positieve evoluties in dit plan. En ik heb ook nog een aantal bezorgdheden. Wat ik vooral positief vind, is het feit dat de lokale besturen betrokken worden, want het is duidelijk dat zij degenen zijn die het best aanvoelen wat de noden zijn. En ten tweede is er de ambitie om het aantal projecten terug te schroeven en te gaan voor die robuuste projecten.

Maar dat brengt mij dan weer bij mijn bezorgdheid, namelijk het feit dat er voor elk project aparte projectoproepen kunnen komen, wat dan weer zorgt voor opnieuw grotere versnippering. Dat is mijn eerste bezorgdheid. Wat voor mij ten tweede ook wat te vaag lijkt, is de financiering. Momenteel is het mij alvast niet duidelijk welke budgetten naar welk projectidee gaan. Is het mogelijk om daar nog wat meer toelichting bij te geven?

En hoe gaat u tot slot de impactanalyse opvolgen? Daar zijn nog al vragen over geweest. Er is sprake van een wetenschappelijk dashboard. U hebt dat net ook aangehaald, maar ik vind daar niet veel informatie over terug. Hoe ziet dat er precies uit? Kunt u daar wat meer toelichting over geven? Want dat is natuurlijk het cruciale punt. Er moeten resultaten geboekt worden. En inderdaad, collega Janssens, ik geloof zelf niet in de meerwaarde van correspondentietesten. U weet dat. Ik steek dat niet onder stoelen of banken, maar het is uiteraard aan de steden zelf om te kiezen waarvoor men gaat intekenen. Ik ben ervan overtuigd dat het de lokale democratie is die hier gaat spelen. Dus ik heb daar alle vertrouwen in.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Collega's, dank u wel voor de vele vragen. Ik heb daar begrip voor, want het is eigenlijk een heel boeiend debat, een heel vernieuwende aanpak en een fundamentele trendbreuk.

Mijnheer Janssens, u zegt dat ik kritisch ben. Ja, ik ben inderdaad kritisch over het beleid van de voorbije jaren en ik ben niet minister geworden – ik denk dat ik dat ondertussen toch wel heb aangetoond op tal van beleidsdomeinen – om gewoon bij de pakken te blijven zitten. Ik wil fundamentele veranderingen realiseren. Ik doe dat op het vlak van hoe onze lokale democratie moet functioneren. Ik begin stilaan – en hoe meer ik de krant lees, hoe meer – te begrijpen dat het een fundamentele verandering is, hoe onze lokale democratie zal werken.

Ik probeer dat te doen met de regiobesturen. Dat is een discussie die we al jaren, al decennia voeren en die we consequent proberen aan te pakken. Ik probeer dat te doen op het vlak van het inburgeringsbeleid, in fundamentele elementen, waarin het buitenland enorm geïnteresseerd is. We hebben daarstraks de discussie gevoerd over hoe we moeten omgaan met de islam. Voor mij is mijn pièce de

résistance dat ik met mijn ervaring als burgemeester van een superdiverse stad – waarin we, met alle bescheidenheid, reuzensprongen vooruit hebben gezet, al zijn niet alle problemen opgelost –, probeer om een duw vooruit te geven aan het samenlevingsbeleid, door de krachten te bundelen van al die lokale besturen en vooral van die lokale burgemeesters met heel veel ervaring. Dat is een aanpak die voluntaristisch is, maar niet flowerpower, waarbij de problemen niet alleen worden benoemd, maar ook aangepakt. Er worden stappen vooruitgezet.

Zullen we alles oplossen? Dat geloof ik niet. Een samenleving is altijd in beweging. Maar we kunnen wezenlijke stappen vooruitzetten. En deze aanpak focust zich op waar het er echt om doet. Ik geef een voorbeeld: straatintimidatie. We kunnen hier heel veel babbelen over wat we kunnen doen aan straatintimidatie. We geraken vaak niet verder dan fragmentarische oplossingen, ofwel de grote nostalgie: mochten we allemaal vijftig jaar kunnen teruggaan in de tijd en mochten we allemaal veel meer op elkaar gelijken, dan zouden die problemen er niet zijn. Maar we leven nu, vandaag. Hoe pak je dat aan? Ik denk dat je dat alleen maar kunt aanpakken op een consistente manier, niet met één aanpak, maar met volgehouden inspanningen, die zowel repressief, politieel, als preventief zijn, in het onderwijs, in het jeugdwerk en dergelijke meer.

In alle bescheidenheid denk ik dat Mechelen zowat de enige stad is geweest die dat anderhalf tot twee jaar lang systematisch en aanklampend heeft gedaan. Met politie, politie in burger, vrouwelijke politie in burger, waarbij er GAS-boetes werden uitgevaardigd, er met het parket werd gepraat, er in de scholen over werd gepraat, in de jeugdclubs, en waarbij de samenleving werd gemobiliseerd. Er werd een meldpunt gemaakt, het omstaanderprincipe werd ingevoerd, slachtoffers werden speciaal ondersteund. En het is pas zo'n geïntegreerde en volgehouden aanpak die een stadscultuur kan veranderen. Ik heb de arrogantie om te zeggen dat de stadscultuur op dat punt, niet overal in mijn stad, maar wel op heel veel plaatsen in mijn stad, fundamenteel is veranderd.

Die aanpak moet je ook elders doorvoeren. Wat is hier de ambitie? Wij willen binnen dit en zoveel jaar, in 2024, tien steden hebben die dat ook zo willen doen: niet oppervlakkig, niet door het uitdelen van een folder, niet met een knuffelmoment, niet met koekjes en thee of met koffie. Nee, door dat aanklampend en consequent te doen. Dat is de enige manier. 'There is no other way.' En als je dat doet met tien steden, die van elkaar kunnen leren en ervaringen kunnen uitwisselen en opbouwen, met de politiediensten, met het parket enzovoort, dan geraken we vooruit op het vlak van straatintimidatie.

Ik geef een tweede voorbeeld: het tegengaan van segregatie. Je kunt daar heel veel over lullen en praten, maar ik geloof dat een van de dingen die moeten gebeuren, is dat er bij de Chiro en de scouts kinderen met migratieroots aanwezig zijn, net als kinderen met een handicap. Ook kinderen met een handicap, omdat men zo leert daarmee om te gaan. 'Dat gaat niet, dat lukt niet, ze willen dat niet.' We hebben daar een halftijdse ambtenaar op gezet gedurende één jaar, met 120 kinderen als resultaat. 120! Omdat we het willen. We doen dat met brugfiguren, door te gaan praten met alle Chiro- en scoutsgroepen, mee in het uniform, mee in de leiding, mee avonturen meemaken, mee op kamp gaan, mee elke zondag verantwoordelijkheid opnemen: zo maak je één Vlaamse gemeenschap. Er is geen andere weg. 'There is no other way.' Als die 28 steden dat allemaal doen, de ene 50, de andere 100, nog andere 25 of 40, dan kom je tot een totale som van duizenden. Zo creëer je verandering. Dat is mijn ambitie.

Ik geeft een derde voorbeeld: hoger onderwijs. Het aandeel van mensen met migratieroots, niet afkomstig uit de EU, die aan hoger onderwijs begonnen, is gestegen van 20 procent in 2003 tot 41,3 procent in 2018. Dat is dus meer dan een verdubbeling. Dat gaat sneller dan de democratisering van het hoger onderwijs

in de jaren 60. Maar 41,3 procent is niet genoeg, want dat ligt nog een heel stuk onder het aandeel van jonge mensen met Vlaamse roots die verder studeren. We moeten dat optrekken. Als we de aanpak van burgemeester Ridouani kunnen uitrollen in Vlaanderen, niet alleen voor mensen met migratieroots maar ook voor mensen die opgegroeid zijn in een gezin waar niemand hoger onderwijs heeft gevolgd, dan ben ik ervan overtuigd dat we dat proces nog kunnen versnellen. En dan zal de activiteitsgraad op de arbeidsmarkt ook stijgen. En dan zal men bijdragen aan de samenleving. Op die manier zorgen we ervoor dat mensen 100 procent deel worden van onze Vlaamse samenleving.

Zo zijn er exact 24 projecten geselecteerd rond 7 heel heldere doelstellingen. Dat zijn stenen die we kunnen verleggen. We kunnen dat niet in de Wetstraat. We kunnen dat niet met een administratie die in Brussel aan een bureau zit. We kunnen dat alleen maar op het terrein, met ambtenaren die ook in de steden niet aan een bureau zitten maar op straat komen, mensen aanspreken en het verschil maken. Dat is de aanpak waarin ik geloof. Dat is de enige manier: door een aanklappende aanpak een verschil maken. Dat kan ook afgemeten worden aan concrete doelstellingen, die je kunt beoordelen en bekijken.

Mevrouw Partyka, het verschil is dat we niet meer op alles inzetten, we gaan geen honderden projectjes subsidiëren. We kiezen 24 robuuste sporen en we kiezen die daar waar mensen met migratieroots wonen. De heer Janssens zegt dat het schandalig is dat we mensen met migratieroots als criterium nemen. Dat heeft een heel eenvoudige reden, mijnheer Janssens. We kunnen moeilijk als criterium mensen met een handicap nemen, want zij leven egaal verspreid over heel Vlaanderen. We hebben ook geen meetinstrument dat ons vertelt waar holebi's wonen, maar ook zij leven waarschijnlijk verspreid over heel Vlaanderen. Maar we weten dat een van de grootste uitdagingen – het is trouwens uw partij die dat ook altijd terecht zegt – ligt in de verkleuring van de samenleving en hoe daarmee om te springen. Mensen met migratieroots wonen niet verspreid over Vlaanderen. Het is dus logisch dat je daar je kanon op richt, dat je daar het verschil probeert te maken. Wij zetten onze power in bij de 28 gemeenten waar de meeste mensen met migratieroots wonen.

Mevrouw Partyka, in uw stad zijn er 6800 mensen met niet-EU15-roots. Als u er die van uw buurgemeente Boutersem bijtelt, is dat voldoende om aan 7500 te geraken. Dus als u, mevrouw Partyka, als goede burgemeester met uitstekende relaties met uw buurgemeenten, gaat samenzitten met de gemeente Boutersem en de krachten bundelt en samen een dossier indient, dan kunt u zonder enig probleem meedoen. Op die manier creëren we ook een stuk samenwerking, maar ook voldoende kritische massa om het probleem aan te pakken. Ik ben ervan overtuigd dat, als er een burgemeester is die kan samenwerken, dat u het bent, mevrouw Partyka. Dat is voor u mogelijk en dat is ook voor een aantal anderen mogelijk. Sommigen zullen misschien met 4 of 5 gemeenten moeten samenwerken. Maar dat is de manier om toch ook een beetje de focus te behouden. We gaan toch geen migratieprojecten organiseren in gemeenten met 3 of 4 mensen met migratieroots? Neen, maar ze kunnen wel de handen in elkaar te slaan. Als je in de buurt woont van een stad waar er wat meer mensen met migratieroots wonen, sla daarmee dan de handen in elkaar.

Een vierde punt: wat gebeurt er als men de KPI's niet haalt? In deze fase is de afspraak dat we dan met die gemeenten rond de tafel gaan zitten. We gaan bekijken waarom ze die KPI's niet halen en dan gaan we opbouwen, dan gaan we die expertise versterken. Ik wil dat niet doen vanaf het begin, maar uiteraard is de logica van ons systeem dat we op een zeker moment – want ik hoop dat dat een duurzame aanpak is – aan die stad of gemeente zeggen: sorry, je haalt je KPI's niet, je geraakt er niet.

Hier wil ik nog iets bij vertellen dat ik tot nu toe niet heb gedaan, iets wat mevrouw De Vreese in het oog had, want zij heeft dat al regelmatig aangehaald. We gaan ook social impact bonds (SIB's) gebruiken als een extra instrument. We gaan de gemeenten die meedoen, uitnodigen om op een of twee van de projecten, waarvan we denken dat ze het gemakkelijkst te realiseren zijn, te experimenteren met de social impact bonds, om op die manier ook dat instrument te introduceren. Dat is de focus van mevrouw De Vreese, die me daar elke keer aan herinnert bij een vraagstelling. Wel, hier wordt het concreet, een concrete aanpak met social impact bonds. We gaan nog goed nadenken over welke projecten we kiezen, want het moet ook kans op slagen hebben. Het is experimenteel, het is een laboratorium, maar we gaan dat doen. De gemeenten die zeggen dat ze daarmee willen werken, zullen we daarin extra ondersteunen.

Het Agentschap Binnenlands Bestuur is volop bezig om die impactanalyses te maken, en gaat dat wetenschappelijk dashboard zo goed mogelijk in elkaar vijzen, zodat dat ook duidelijk is. Mijn bedoeling is dat je op een website een barometer hebt per gemeente en per stad die meedoet, om te zien waar ze staan, en wat de doelstellingen en objectieven zijn. Iedereen moet dat kunnen volgen en kunnen aflezen hoever ze al staan.

Ik denk dat dat de belangrijkste vragen waren. O ja, dan was er nog een belangrijke vraag van mevrouw Sminate. We gaan niet voor elk project een aparte oproep lanceren. Dat gaan we voor een aantal projecten doen, maar dat zal niet voor elk project nodig zijn. Onze partner is de stad. We gaan met de steden, of gemeenten, samenwerken. Met hen gaan we samenzitten, met hen maken we een contract. Zij krijgen een groot deel van de verantwoordelijkheid, omdat we er ook vertrouwen in hebben om dat op een goede manier te doen. Maar voor een aantal projecten zullen we dat inderdaad gemeenschappelijk in de markt zetten. U vraagt of er voldoende gepraat is met het middenveld. We hebben heel vaak gepraat met het middenveld, en zij zullen ook betrokken blijven. Maandag hebben we bijvoorbeeld nog vergaderd met de Commissie Diversiteit van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV), die ook positieve reacties heeft gegeven over ons project. We zijn dus inderdaad ook aan het praten met het middenveld, met die organisaties die de lokale besturen kunnen helpen bij het uitrollen van hun projecten. Hen gaan we 100 procent steunen. Maar het zal niet zo zijn dat Vlaanderen vanuit een ivoren toren projecten gaat lanceren. Neen, het zullen de lokale steden en gemeenten zijn die de verantwoordelijkheid krijgen om hun samenlevings- en integratiebeleid uit te rollen, met de steun van Vlaanderen.

U vroeg ook – ik weet niet meer wie het juist was – of lokale steden en gemeenten dat wel gaan kunnen betalen. Wel, ze kunnen personeel inbrengen dat vandaag bij hen al werkt op die projecten, en ze kunnen middelen heroriënteren. Onze bedoeling is ook om hen aan te moedigen om weg te stappen van de versnippering, en aan boord te komen bij die robuuste projecten. Misschien moeten ze stoppen met een aantal projecten, die van secundair belang zijn, om mee in te zetten op die robuuste projecten. Als we dat samen kunnen doen, dan denk ik dat we het verschil kunnen maken. Ik ben in Noordrijn-Westfalen geweest, dat is niet de kleinste – ik denk zelfs de grootste – deelstaat van Duitsland. Er zijn 17 miljoen inwoners. Zij waren zeer geïnteresseerd in onze aanpak. Wij hebben binnenkort een overleg tussen de Vlaamse Regering en de regering van Noordrijn-Westfalen. Ik ben ervan overtuigd dat onze aanpak toonaangevend zal zijn in Europa. Ik heb dat ook al gezegd over het inburgeringsbeleid. Sommigen zeggen: 'Ja? Is dat zo?' Ik kondig u nu aan dat het zo zal zijn, en dat we daarrond heel veel internationale aandacht gaan krijgen, omdat men in heel Europa zoekt naar een goede methodologie om dat aan te pakken.

Onze aanpak – vertrouwend op de kracht van de lokale besturen – is werken rond 24 duidelijke doelstellingen, met niet alleen maar flowerpower, maar ook

gecombineerd met een kordate aanpak. Zo heb ik het lokaal gedaan. Dat is mijn ervaring. Dat is de enige manier om het te doen: dat je de problemen aanpakt, dat je ook zorgt voor veiligheid en leefbaarheid, dat je iedereen voor zijn verantwoordelijkheid stelt, maar dat je tegelijkertijd ook kansen en mogelijkheden creëert. Je moet je vooral ook durven te concentreren op het aanpakken van de twee grote problemen waar we te weinig aan gedaan hebben: sociale mobiliteit en sociale segregatie. Segregatie is nefast voor het opbouwen van één gemeenschap. Dan steek je mensen in getto's, en duw je hen in de greep van radicalen en extremisten. Mensen moeten met elkaar samenleven, niet naast elkaar samenleven. Dat is de enige manier om één Vlaamse samenleving te bouwen.

Het tweede wat we moeten doen, is het versterken van de opwaartse sociale mobiliteit -- niet alleen bij mensen met migratieroots, ook bij mensen die in kansarme in Vlaamse gezinnen leven, ook bij mensen met een handicap. Dat moet je doen, want alleen in een samenleving waar voldoende sociale mobiliteit is, ga je een draagvlak krijgen voor het geloven en omarmen van de principes waarop onze samenleving gebouwd is. Dat is de individuele verantwoordelijkheid die we centraal willen stellen. We zeggen tegen mensen dat ze hun verantwoordelijkheid moeten nemen. Wel, dan moet je aan de mensen die dat doen ook de kans geven om vooruit te geraken. Voor mij is het belangrijk dat die sociale mobiliteit wordt versterkt. Die twee elementen samen – vechten tegen segregatie en sociale mobiliteit versterken – zijn de randvoorwaarden om te kunnen spreken van één Vlaamse gemeenschap. Dat is voor mij belangrijk, omdat het de enige toekomst is die we kunnen uitbouwen. Een gemeenschap die samenleeft met elkaar, dat is de enige toekomst die we hebben. Dit project probeert daaraan bij te dragen.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, ik merk toch ook binnen uw meerderheid nog niet al te veel enthousiasme over uw nieuwe plan. Bij CD&V zegt men dat u eigenlijk te selectief bent geweest in de keuze van de gemeenten. Bij N-VA hekelt men het feit dat de versnippering toch nog altijd in stand zal worden gehouden, ten gevolge van al te veel projectoproepen. En tegelijkertijd, wat de N-VA betreft en haar houding ten aanzien van de praktijktesten: ik begrijp dat toch niet. 'Ik ben ertegen', zegt collega Sminate, en dus vragen we aan de lokale besturen om het toch uit te rollen? Ik begrijp dat niet. Als grootste regeringspartij doe je toch wat de Vlaming van jou zou mogen verwachten? Dan houd je die praktijktesten, die alleen maar een heksenjacht zijn op de brave Vlaming, gewoon tegen, in plaats van ze door Bart Somers, met goedkeuring van alle regeringspartijen, te laten opdringen aan de lokale besturen.

Minister, inderdaad, wat die selectie van steden en gemeenten betreft: wees maar eens een Vlaming die in kansarmoede leeft. Wees maar eens een Vlaming met een handicap. Of wees maar eens een Vlaamse 55-plusser die niet aan een job geraakt. Wees maar eens een Vlaamse holebi die niet in een van de 28 steden woont waar toevallig minstens 7500 mensen van niet-Europese herkomst wonen. Dan komt u gewoon niet in aanmerking voor uw plan, uw grote Plan Samenleven, de grote Vlaamse verbinding. Daarmee bereikt u 28 steden, maar 272 steden en gemeenten niet. Waar is die grote verbinding? U geeft de voorkeur aan die steden en gemeenten waar veel niet-Europese migranten wonen. Wij zouden de voorkeur hebben gegeven aan die steden waar Vlamingen met een handicap wonen, waar holebi's wonen, waar 55-plussers wonen die niet aan een job geraken.

De voorzitter: Mevrouw Moerenhout heeft het woord.

An Moerenhout (Groen): Minister, bedankt voor uw antwoorden. Ik begrijp wel wat u zegt. Ik weet persoonlijk als geen ander hoe Mechelen veranderd is onder

uw beleid. En dat is alleen maar ten goede. Daar zijn alleen maar superlatieven voor.

Minister Bart Somers: Kunt u hier afronden, mevrouw? (*Gelach*)

De voorzitter: Neen, minister, mevrouw Moerenhout heeft het woord. (*Gelach*)

An Moerenhout (Groen): En ik snap wat u zegt: als we dat kunnen doen in tien steden, dan is dat een heel grote stap voorwaarts. Maar ik blijf bezorgd over het feit dat daar geen coherent Vlaams beleid is. Het feit dat je dan inderdaad aan een soort lappendeken werkt van maatregelen, en dat niet elke Vlaming op dezelfde manier beschermd zou worden – misschien zal het niet zover komen –: dan maak ik mij daar toch wel erg veel zorgen over, vooral omdat er ook verschillende tendensen zijn binnen verschillende steden, gemeenten, regio's. Het is niet zo dat iedereen daar op dezelfde politieke lijn zit. Dus ik maak me daar wel degelijk heel veel zorgen over.

Waar ik ook blijvend bezorgd om ben, is de inzet van de zestig mensen op het agentschap. Want er wordt niet heel sterk op ingegaan in dit debat, maar dat agentschap heeft natuurlijk een heel andere doelstelling. Dat agentschap is er voor de inburgering, de integratie, en u gaat daar een groot deel van naar het zogenaamde samenlevingsproject sturen, en dat heel concreet met de steden en gemeenten uitwerken. Misschien komt dat er goed uit, misschien, maar ik ga het alleszins blijven opvolgen, want ik vind het wel een grote beslissing.

Tot slot ben ik bezorgd over de timing. Die is heel erg krap, en ik hoop wel dat dat tegen 1 januari netjes afgerond kan worden. Maar ook dat zullen we blijvend opvolgen.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Collega's, elke hervorming roept vragen en soms ook weerstand op, dat weten we. Ik merk dat hier ook vandaag op. Maar als er nu één domein is waar we dringend nood hadden aan die hervorming, dan was het wel dit. Rond samenlevingsproblemen zijn er de voorbije jaren boeken geschreven, kranten volgeschreven. We hadden allemaal de mond vol over de grote problemen in onze samenleving, en we wilden de samenlevingsproblemen aanpakken. Maar jammer genoeg vertaalde zich dat veel te weinig in een eenduidig beleid. Collega Moerenhout spreekt van een lappendeken. Wel, er was juist een lappendeken, met honderden projecten en vooral projectjes, die vaak geen impact of veel te weinig impact hadden.

Ik denk dus dat het een heel goede zaak is dat we hier die hervorming nu doorvoeren en dat we naar heldere doelstellingen en concrete projecten gaan. Ik ben ervan overtuigd dat die wel degelijk een antwoord gaan bieden op de samenlevingsvragen die de voorbije jaren zijn gesteld en dat we er ook de nodige resultaten mee zullen boeken. Ik hoop op die manier het debat goed te hebben samengevat.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.